

**UCHWAŁA NR XXXII/281/2021
RADY MIEJSKIEJ SĘDZISZÓW**

z dnia 26 marca 2021 r.

w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sędziszów do roku 2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 713 ze zm. Dz. U. z 2020 r. poz. 1378) oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 1219 ze zm. Dz. U. z 2019 r. poz. 1815, Dz. U. z 2020 r. poz. 1565, poz. 1378, poz. 2338 i poz. 2127, M.P. z 2020 r. poz. 899 i poz. 961) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Sędziszów do roku 2023” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XXXIV/258/2013 Rady Miejskiej Sędziszów z dnia 27 czerwca 2013 roku w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska Gminy Sędziszów.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Sędziszowa.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej Sędziszów

Adam Mysiara

EKODIALOG Maciej Mikulski

ul. Stępińska 48/58 lok. 4

00-739 Warszawa

tel.: 604 533 262

e-mail: biuro@ekodialog.pl

*Program ochrony środowiska
dla Gminy Sędziszów do roku 2023
- PROJEKT -*

Praca wykonana pod kierunkiem:

Maciej Mikulski

Skład autorski:

Agnieszka Jaszczuk

Magdalena Kmak

Michał Kozielski

Warszawa, 2020

Spis treści

1. Wstęp	7
1.1. Podstawa prawna opracowania	7
1.2. Cel i zakres opracowania	8
1.3. Metodyka opracowania	8
2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	8
3. Spójność z dokumentami strategicznymi - założenia programowe.....	9
3.1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności.	10
3.2. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).....	11
3.3. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”	11
3.4. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku	12
3.5 Polityka ekologiczna Państwa 2030	12
3.6. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”	13
3.7. Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku	14
3.8. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030	14
3.9. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.....	15
3.10. Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	15
3.11. Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025	16
3.12. Program ochrony środowiska dla powiatu jędrzejowskiego na lata 2009-2016.....	16
4. Charakterystyka ogólna Gminy Sędziszów	17
4.1. Położenie administracyjne i fizyczno-geograficzne	17
4.2. Demografia	20
4.3. Rolnictwo i sposób użytkowania terenu	21
4.4. Działalność gospodarcza	22
4.5. Warunki klimatyczne	23
4.6. Dziedzictwo kulturowe	24
5. Ocena stanu środowiska.....	26
5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	26
5.1.1. Ocena stanu	26
5.1.2. Analiza SWOT	29
5.2. Zagrożenia hałasem	30
5.2.1. Ocena stanu	30

5.2.2. Analiza SWOT	32
5.3. Pola elektromagnetyczne.....	33
5.3.1. Ocena stanu	33
5.3.2. Analiza SWOT	34
5.4. Gospodarowanie wodami	34
5.4.1. Ocena stanu	34
5.4.2. Analiza SWOT	42
5.5. Gospodarka wodno-ściekowa	42
5.5.1. Ocena stanu	42
5.5.2. Analiza SWOT	45
5.6. Zasoby geologiczne.....	45
5.6.1. Ocena stanu	45
5.6.2. Analiza SWOT	46
5.7. Gleby	47
5.7.1. Ocena stanu	47
5.7.2. Analiza SWOT	48
5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	48
5.8.1. Ocena stanu	48
5.8.2. Analiza SWOT	55
5.9. Zasoby przyrodnicze	55
5.9.1. Ocena stanu	55
5.9.2. Analiza SWOT	58
5.10. Zagrożenia poważnymi awariami	59
5.10.1. Ocena stanu	59
5.10.2. Analiza SWOT	61
6. Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi.....	62
7. Podsumowanie realizacji dotychczasowego Programu Ochrony Środowiska z prognozą na lata obowiązywania aktualnego POŚ.....	63
8. Cele, kierunki interwencji i zadania wraz z harmonogramem rzeczowo - finansowym.....	64
9. System realizacji programu ochrony środowiska.....	71
9.1. Określenie wpływu planowanych zadań na środowisko	71
9.2. Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska	72
9.2.1. Instrumenty prawne.....	72
9.2.2. Instrumenty finansowe	73
9.2.3. Instrumenty społeczne.....	73

9.2.4. Instrumenty strukturalne i infrastrukturalne.....	74
9.3. Monitorowanie Programu Ochrony Środowiska.....	74
9.4. Sprawozdawczość	76
9.5. System instytucji zaangażowanych w realizację programu ochrony środowiska	77
9.6. Wykaz interesariuszy	77
10. Spis tabel.....	79
11. Spis rysunków	81
12. Akty prawne	82
13. Bibliografia	83

Wykaz skrótów

SKRÓT	OBJAŚNIENIE
AKPOŚK	Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych
ARiMR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
BDL	Bank Danych Lokalnych
CBDH	Centralna Baza Danych Hydrogeologicznych
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GDLP	Generalna Dyrekcja Lasów Państwowych
GDOŚ	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GPZ	Główny Punkt Zasilania
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	Główny Zbiornik Wód Podziemnych
IMGW	Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej
ISOK	Informatyczny System Osłony Kraju
IUNG	Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach
JCWP	Jednolita część wód powierzchniowych
JCWpd	Jednolita część wód podziemnych
JCWPrz	Jednolita część wód powierzchniowych rzecznych
JST	Jednostka samorządu terytorialnego
KBW	Klimatyczny Bilans Wodny
KWSP	Komenda Wojewódzka Straży Pożarnej
MDzOChK	Miechowsko-Działoszycki Obszar Chronionego Krajobrazu
MRiRW	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
NID	Narodowy Instytut Dziedzictwa
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OECD	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PEM	Pole elektromagnetyczne
PGN	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej
PGWWP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PIG-PIB	Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy
PKP LHS	Polskie Koleje Państwowe Linia Hutnicza Szerokotorowa

PKP PLK	PKP Polskie Linie Kolejowe
PM10, PM2,5	Pył zawieszony o średnicy ziaren do 10µm, pył zawieszony o średnicy do 2,5µm
PMS	Państwowy Monitoring Środowiska
POŚ	Program Ochrony Środowiska dla gminy Sędziszów do roku 2023
PSE	Polskie Sieci Elektroenergetyczne
PSH	Państwowa Służba Hydrogeologiczna
PSHM	Państwowa Służba Hydrologiczno-Meteorologiczna
PSZOK	Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
PUA	Program Usuwania Azbestu
PWIS	Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny
RDLP	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SMSR	System Monitoringu Suszy Rolniczej
SOPO	System Osłony Przeciwosuwiskowej
SZCW	Silnie zmieniona część wód
ŚKWSP	Świętokrzyski Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej w Kielcach
ŚODR w Modliszewicach	Świętokrzyski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach
TEN-T	Transeuropejska sieć transportowa
UG	Urząd Gminy
<i>Ustawa ooś</i>	Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko
<i>Ustawa poś</i>	Ustawa Prawo Ochrony Środowiska
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WWA	Wielopierścieniowe Węglowodory Aromatyczne
ZUK Sędziszów	Zakład Usług Komunalnych w Sędziszowie
ZDR	Zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej

1. Wstęp

1.1. Podstawa prawna opracowania

Podstawą prawną opracowania Programu ochrony środowiska dla gminy Sędziszów do roku 2023 (POŚ) jest art. 17 ust. 1 *Ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Ustawa poś)* [1], który nakłada na organy wykonawcze - w tym przypadku gminę - obowiązek sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1. *Ustawy poś*. Program ochrony środowiska według art. 17 ust. 2 *Ustawy poś* podlega opiniowaniu, w przypadku Gminnych Programów Ochrony Środowiska dokonują tego organy wykonawcze powiatu. Zgodnie z art. 18 ust. 1 *Ustawy poś*, Program ochrony środowiska dla gminy uchwała Rada Gminy. Z wykonania programów ochrony środowiska organ wykonawczy gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia Radzie Gminy. Przy opracowaniu polityki ochrony środowiska dla gminy Sędziszów obligatoryjne jest zapewnienie udziału społecznego na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Ustawa ooś)* [2]. Niniejszy Program ochrony środowiska został zakwalifikowany do rodzaju dokumentów wymienionych w art. 46 ust. 1 pkt 2 *Ustawy ooś*, co oznacza, że wymaga strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz, zgodnie z art. 51 ust. 1 *Ustawy ooś*, sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko. Program ochrony środowiska wraz z prognozą, zgodnie z art. 54 ust. 1 *Ustawy ooś*, podlega opiniowaniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (RDOŚ) i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (PWIS).

Prawo ochrony środowiska nie określa ram czasowych obowiązywania programów ochrony środowiska. Jednakże programy te uwzględniając cele zawarte w dokumentach nadrzędnych są uzależnione od czasu obowiązywania tych dokumentów. W przypadku konieczności aktualizacji Programu ochrony środowiska zastosowanie mają przepisy art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. *o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw* [3] tj.: „Jeżeli program ochrony środowiska, o którym mowa w ust. 1, wymaga aktualizacji, odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy uchwała **nowy program ochrony środowiska** uwzględniający cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. *o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* [4]. Ten sam artykuł w ust. 1 stwierdza, że programy ochrony środowiska uchwalone z perspektywą do roku 2016 zachowują ważność nie dłużej niż do 31 grudnia 2016r.

We wrześniu 2015 r. zostały opublikowane przez Ministerstwo Środowiska „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”, które są dokumentem pomocniczym adresowanym do organów wykonawczych i uchwałodawczych JST. „Wytyczne...” wskazują na elementy, które powinny zostać ujęte w POŚ, bądź wzięte pod uwagę przy ich sporządzaniu.

1.2. Cel i zakres opracowania

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia POŚ jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. Program ochrony środowiska powinien stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej JST.

Struktura opracowania obejmuje omówienie:

- 1) spójności POŚ z dokumentami strategicznymi i programowymi wyższego szczebla;
- 2) sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu oraz jego infrastruktury technicznej;
- 3) oceny stanu środowiska na terenie gminy Sędziszów z uwzględnieniem dziesięciu obszarów przyszłej interwencji: (1) ochrona klimatu i jakości powietrza, (2) zagrożenia hałasem, (3) pola elektromagnetyczne, (4) gospodarowanie wodami, (5) gospodarka wodno-ściekowa, (6) zasoby geologiczne, (7) gleby, (8) gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, (9) zasoby przyrodnicze, (10) zagrożenia poważnymi awariami;
- 4) celów, kierunków interwencji i zadań wynikających z oceny stanu środowiska;
- 5) harmonogramu rzeczowo-finansowego wynikającego ze zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji;
- 6) systemu realizacji Programu ochrony środowiska w zakresie zarządzania i monitorowania w oparciu o ustalone wskaźniki.

1.3. Metodyka opracowania

Punktem wyjścia przy opracowaniu Programu była analiza i ocena stanu ochrony środowiska i jego poszczególnych komponentów dla dziesięciu obszarów interwencji. Przy ocenie stanu został wykorzystany model D-P-S-I-R (driving forces/czynniki sprawcze - pressures/presje - state/stan - impact/oddziaływanie - response/środki przeciwdziałania) stosowany przez Komisję Europejską, Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), Europejską Agencją Środowiska do sporządzania ocen zintegrowanych oraz ocen skuteczności polityki ekologicznej. Struktura modelu D-P-S-I-R pozwala na sprawne generowanie kompleksowej, opartej na badaniach, analizach i ocenach informacji o środowisku. Przeprowadzona ocena stanu środowiska dała podstawę do identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w ramach poszczególnych obszarów interwencji.

Przyjęte w POŚ rozwiązania uwzględniają w pierwszej kolejności działania prowadzące do zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska, poprawy stanu środowiska, poprawy stanu jakości powietrza, zapewnienia racjonalnej gospodarki odpadami i gospodarki wodno-ściekowej, przeciwdziałania zmianom klimatu i adaptacji do nich, zapobiegania klęskom żywiołowym oraz do zwiększenia bezpieczeństwa powodziowego mieszkańców.

2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Czym jest Program Ochrony Środowiska?

Program ochrony środowiska jest podstawą systemu zarządzania środowiskiem. Analizuje i ocenia istniejące uwarunkowania przyrodnicze. Przedstawia mocne i słabe strony każdego z komponentów środowiska oraz ocenia możliwe szanse poprawy stanu środowiska lub zagrożenia nieosiągnięcia standardów środowiskowych. Program ochrony środowiska wyznacza cele i kierunki działań jakie należy podjąć w perspektywie najbliższych lat, aby poprawić stan środowiska przyrodniczego lub utrzymać go na poziomie zgodnym z przepisami prawa.

Ocena stanu środowiska na terenie gminy Sędziszów

Oceny stanu środowiska dokonano w ramach 10 obszarów interwencji, które są kluczowe do podjęcia działań strategicznych zmierzających do poprawy stanu poszczególnych elementów środowiska. Na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (GIOŚ), który odpowiada za monitoring środowiska, ocenie poddano następujące obszary/komponenty środowiska:

- 1) *Ochrona klimatu i jakości powietrza*
- 2) *Zagrożenia hałasem*
- 3) *Pola elektromagnetyczne*
- 4) *Gospodarowanie wodami*
- 5) *Gospodarka wodno-ściekowa*
- 6) *Zasoby geologiczne*
- 7) *Gleby*
- 8) *Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów*
- 9) *Zasoby przyrodnicze*
- 10) *Zagrożenie poważnymi awariami*

3. Spójność z dokumentami strategicznymi - założenia programowe

Potrzeba opracowania nowego Programu Ochrony Środowiska dla gminy Sędziszów wynika ze stale zmieniającej się polityki ekologicznej na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

W nowym systemie do głównych dokumentów strategicznych, na podstawie których prowadzona jest polityka rozwoju, należą:

- ✓ Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności;
- ✓ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- ✓ Strategia "Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko";
- ✓ Polityka energetyczna Polski do 2030 roku;
- ✓ Polityka ekologiczna Państwa 2030;
- ✓ Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”;
- ✓ Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku;

- ✓ Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030;
- ✓ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony;
- ✓ Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030;
- ✓ Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025;
- ✓ Program ochrony środowiska dla powiatu jędrzejowskiego na lata 2009-2016.

Poniżej przedstawiono główne cele i założenia polityki środowiskowej wpisane w szereg dokumentów strategicznych i programowych, do których nawiązuje niniejszy POŚ.

3.1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności.

Cel 7: „Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska”:

- Kierunek interwencji - Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,
- Kierunek interwencji - Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych,
- Kierunek interwencji - Realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce,
- Kierunek interwencji - Wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii,
- Kierunek interwencji - Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki,
- Kierunek interwencji - Zwiększenie poziomu ochrony środowiska.

Cel 8: "Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych":

- Kierunek interwencji - Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach,
- Kierunek interwencji - Stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększeniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie - miasta,
- Kierunek interwencji - Zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich.

Cel 9: „Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego”:

- Kierunek interwencji - Sprawna modernizacja, rozbudowa i budowa zintegrowanego systemu transportowego,
- Kierunek interwencji - Udroźnienie obszarów miejskich i metropolitarnych.

3.2. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Cel główny: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Cel szczegółowy I: Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną

- Stymulowanie popytu na innowacje przez sektor publiczny,

Cel szczegółowy II: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony

- Aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta,
- Rozwój obszarów wiejskich.

Cel szczegółowy III: Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu

- Budowa zintegrowanego systemu planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz tworzenie stabilnych, efektywnych i zrównoważonych finansów publicznych.

Obszar wpływający na osiągnięcie celów *Strategii* - Transport

- Budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce,
- Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności.

Obszar wpływający na osiągnięcie celów *Strategii* - Energia

- Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju,
- Poprawa efektywności energetycznej,
- Rozwój techniki.

Obszar wpływający na osiągnięcie celów *Strategii* - Środowisko

- Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód,
- Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego,
- Ochrona gleb przed degradacją,
- Zarządzanie zasobami geologicznymi,
- Gospodarka odpadami.
- Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych.

3.3. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”

Dokument uszczegóławia zapisy Średniookresowej Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 w dziedzinie energetyki i środowiska oraz stanowi wytyczne dla Polityki energetycznej Polski.

Cel 2: Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię

- Kierunek interwencji 2.1. - Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii,

- Kierunek interwencji 2.2. - Poprawa efektywności energetycznej,
- Kierunek interwencji 2.6. - Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii,
- Kierunek interwencji 2.7. - Rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich,
- Kierunek interwencji 2.8. - Rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne.

3.4. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku

Głównym celem polityki energetycznej jest stworzenie warunków dla stałego i zrównoważonego rozwoju gospodarki narodowej, zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego państwa oraz zaspokojenie potrzeb energetycznych przedsiębiorstw i gospodarstw domowych.

Kierunek - Poprawa efektywności energetycznej

Cel główny I: Dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarczego następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną,

Cel główny II: Konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15.

Kierunek - Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw

Cel główny I: Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych,

Cel główny III: Ochrona lasów przed nadmiernym eksploatowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw, tak aby nie doprowadzić do konkurencyjności pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną,

Cel główny V: Zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach.

Kierunek - ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko

Cel główny I: ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego,

Cel główny II: ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM10 i PM2,5) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych,

Cel główny III; ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych,

Cel główny IV: minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce,

Cel główny V: zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

3.5. Polityka ekologiczna Państwa 2030

Cel główny: Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców

Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

- Kierunek interwencji - Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,

- Kierunek interwencji - Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- Kierunek interwencji - Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- Kierunek interwencji - Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej.

Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska.

- Kierunek interwencji - Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- Kierunek interwencji - Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- Kierunek interwencji - Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- Kierunek interwencji - Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- Kierunek interwencji - Wspieranie wdrażania eko-innowacji oraz upowszechnienie najlepszych dostępnych technik BAT.

Cel szczegółowy III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

Cel horyzontalny I: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji ekologicznych społeczeństwa.

Cel horyzontalny II: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

3.6. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

„Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki” bezpośrednio wpisuje się w priorytet unijnej strategii rozwoju „Europa 2020”, którym jest inteligentny i zrównoważony rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu.

Cel 1: Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki

- Kierunek działań - Koncentracja wydatków publicznych na działaniach prorozwojowych i innowacyjnych,
- Kierunek działań - Uproszczenie, zapewnienie spójności i przejrzystości systemu danin publicznych mające na względzie potrzeby efektywnej i innowacyjnej gospodarki.

Cel 2. Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców

- Kierunek działań - Transformacja systemu społeczno-gospodarczego na tzw. "bardziej zieloną ścieżkę", zwłaszcza ograniczanie energo- i materiałochłonności gospodarki,
- Kierunek działań - Wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa na etapie planowania, projektowania, wznoszenia budynków oraz zarządzania nimi przez cały cykl życia.

3.7. Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku

Jest to dokument planistyczny, który stanowi integralny element spójnego systemu zarządzania krajowymi dokumentami strategicznymi. Transport jest wskazany jako jeden z najistotniejszych czynników wpływających na rozwój gospodarczy kraju, a dobrze rozwinięta infrastruktura transportowa wzmacnia spójność społeczną, ekonomiczną i przestrzenną kraju oraz przyczynia się do wzmocnienia konkurencyjności polskiej gospodarki. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku wyznacza najważniejsze kierunki interwencji i działań oraz ich koordynacji w zakresie osiągnięcia celu głównego. Wyznaczone kierunki interwencji są komplementarne i nie można realizować żadnego z nich w oderwaniu od całej Strategii.

Cel główny: zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego,

- Kierunek interwencji 1 - budowa zintegrowanej sieci transportowej,
- Kierunek interwencji 2 - poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym,
- Kierunek interwencji 3 - zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności,
- Kierunek interwencji 4 - poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i przewożonych towarów,
- Kierunek interwencji 5 - ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko,
- Kierunek interwencji 6 - poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na transport.

3.8. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030

Głównym celem opracowania Strategii jest określenie kluczowych kierunków rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa w perspektywie do 2020 r., co pozwoli właściwie zaadresować zakres interwencji publicznych finansowanych ze środków krajowych i wspólnotowych.

Cel szczegółowy 2: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej

- Priorytet 2.1. - Rozwój infrastruktury gwarantującej bezpieczeństwo energetyczne, sanitarne i wodne na obszarach wiejskich,
- Priorytet 2.2. - Rozwój infrastruktury transportowej gwarantującej dostępność transportową obszarów wiejskich,
- Priorytet 2.5. - Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa na obszarach wiejskich.

Cel szczegółowy 5: Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich

- Priorytet 5.1. - Ochrona środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich,
- Priorytet 5.3. - Adaptacja rolnictwa i rybactwa do zmian klimatu oraz ich udział w przeciwdziałaniu tym zmianom (mitygacji),
- Priorytet 5.4. - Zrównoważona gospodarka leśna i łowiecka na obszarach wiejskich,
- Priorytet 5.5. - Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich.

3.9. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony

Jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa, którą należy rozumieć jako skoordynowane działanie wszystkich podmiotów na rzecz rozwoju poszczególnych regionów. Celem głównym jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co będzie sprzyjało osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym

- Cel horyzontalny 1.1. - Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo,
- Cel horyzontalny 1.4. - Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych,
- Cel horyzontalny 1.5. - Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów,

Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych

- Cel szczegółowy 2.3. - Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.

3.10. Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Dokument strategiczny przygotowany z myślą o zapewnieniu warunków stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyka, jakie niosą ze sobą zmiany klimatu, ale również z myślą o wykorzystaniu pozytywnego wpływu, jaki działania adaptacyjne mogą mieć nie tylko na stan polskiego środowiska, ale również wzrost gospodarczy. Realizuje działania UE, które obejmują poprawę odporności państw na aktualne i oczekiwane zmiany klimatu, w tym lepsze przygotowanie do ekstremalnych zjawisk pogodowych oraz redukcja kosztów społeczno-ekonomicznych z tym związanych.

Cel główny: zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu,

- Cel 1: Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska,
- Cel 2: Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich,
- Cel 3: Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu,
- Cel 4: Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu,
- Cel 5: Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu,
- Cel 6: Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

3.11. Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025

Głównym celem tworzenia Programu Ochrony Środowiska jest dążenie do poprawy stanu środowiska w województwie, ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, jak również ochrona i rozwój walorów środowiska, a także racjonalne gospodarowanie jego zasobami. Dokument stanowi narzędzie prowadzenia polityki środowiskowej w województwie i został opracowany w celu realizacji polityki ekologicznej prowadzonej przez państwo, a opartej na polityce ekologicznej Unii Europejskiej. Wyznacza on ramy dla powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Cel nadrzędny: Zrównoważony rozwój regionu sprzyjający klimatowi z zachowaniem walorów przyrodniczych i racjonalnej gospodarki zasobami.

Cel strategiczny: Ochrona różnorodności biologicznej, krajobrazowej i geologicznej województwa.

Cel strategiczny: Prowadzenie zrównoważonego gospodarowania wodami umożliwiające osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód.

Cel strategiczny: Poprawa jakości powietrza w województwie świętokrzyskim.

Cel strategiczny: Wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł energii.

Cel strategiczny: Poprawa klimatu akustycznego w województwie świętokrzyskim.

Cel strategiczny: Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym.

Cel strategiczny: Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa.

Cel strategiczny: Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi.

Cel strategiczny: Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii.

Cel strategiczny: Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych.

Cel strategiczny: Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu.

3.12. Program ochrony środowiska dla powiatu jędrzejowskiego na lata 2009-2016

Głównym celem Programu jest określenie polityki ekologicznej powiatu, realizując politykę ekologiczną państwa. Jest to podstawowy dokument koordynujący działania na rzecz ochrony środowiska w powiecie. Nadrzędnym celem działań ekorozwojowych powiatu jest poprawa stanu środowiska przyrodniczego i ochrona jego zasobów.

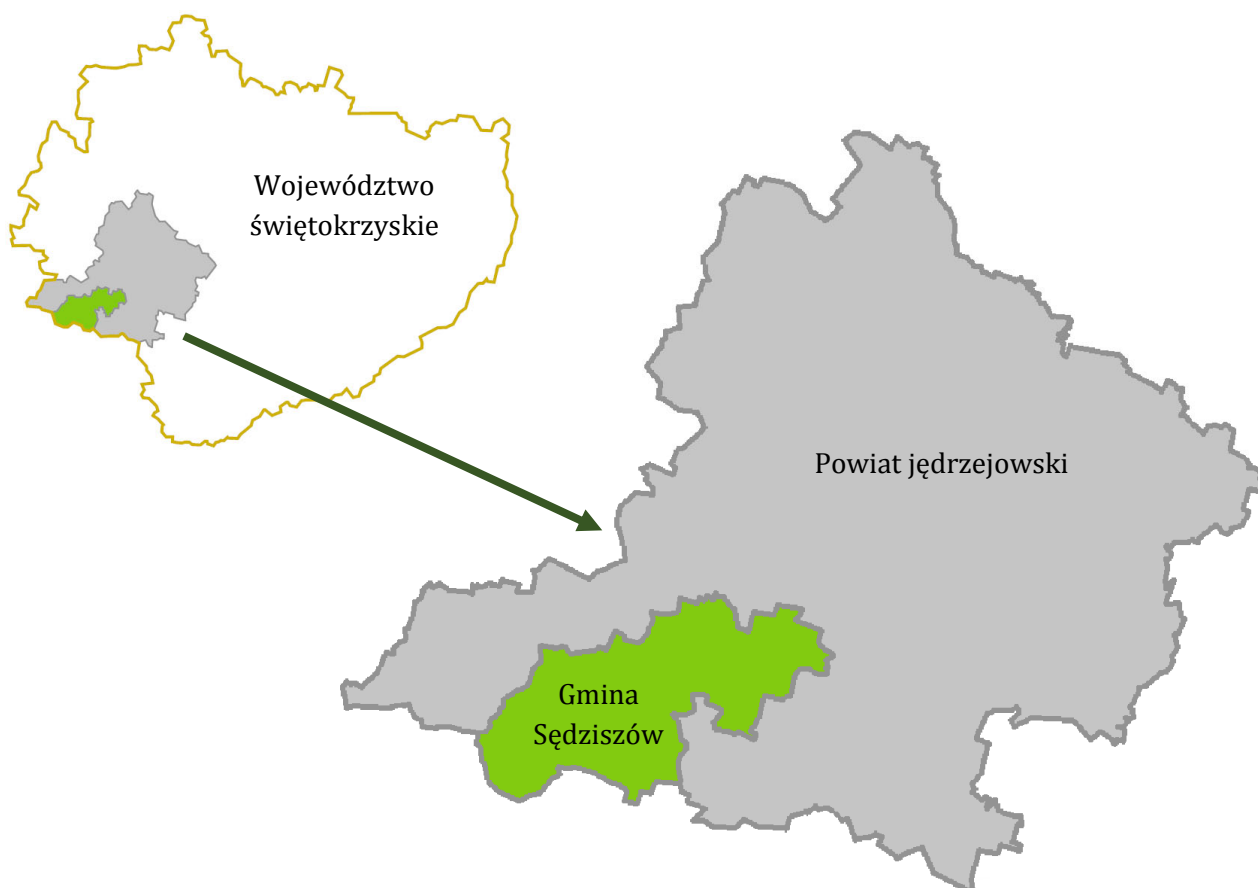
- Poprawa stanu środowiska oraz jego spójności.
- Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza i wzrost udziału OZE w produkcji energii.
- Przywrócenie dobrej jakości wód oraz zwiększenie retencji.
- Zmniejszenie negatywnego wpływu odpadów na środowisko, ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów i wzrost recyklingu.

- Eksploatacja surowców zgodnie z poszanowaniem środowiska oraz likwidacja nielegalnego wydobycia.
- Ochrona gleb i powierzchni ziemi oraz przywracanie im funkcji przyrodniczych i zapobieganie erozji.
- Ograniczenie uciążliwości hałasu.
- Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym.
- Ochrona przed skutkami poważnych awarii przemysłowych i drogowych
- Edukacja ekologiczna.

4. Charakterystyka ogólna Gminy Sędziszów

4.1. Położenie administracyjne i fizyczno-geograficzne

Gmina Sędziszów położona jest w środkowo-zachodniej części województwa świętokrzyskiego. Znajduje się w powiecie jędrzejowskim, w jego południowo-zachodniej części. Zajmuje obszar 146 km² i stanowi 11,6% całkowitej powierzchni powiatu jędrzejowskiego. Na terenie Gminy funkcjonuje 31 sołectw oraz jedno miasto - Sędziszów. Sołectwa obejmują 32 miejscowości wiejskie, na miasto zaś składają się 3 osiedla (dane Gminy).

Rysunek 1. Położenie Gminy Sędziszów na tle powiatu i województwa.

Źródło: opracowanie własne.

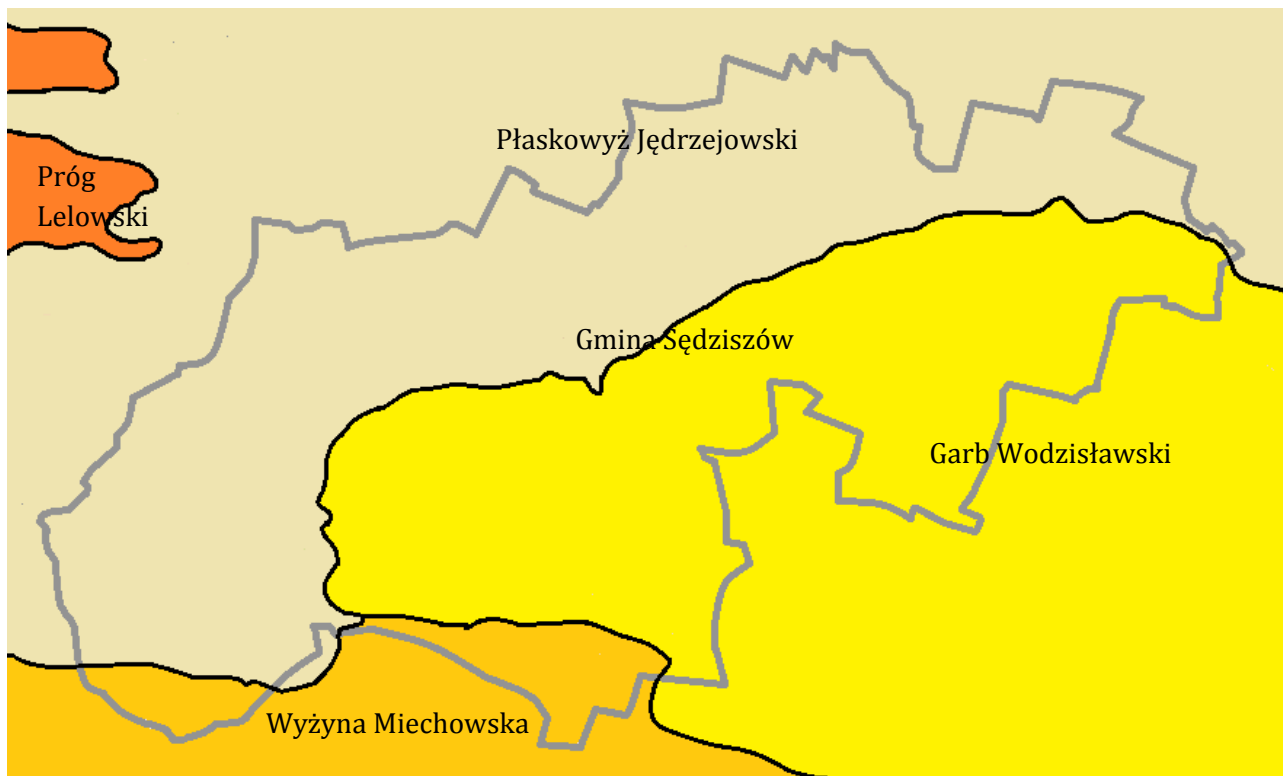
Gminę Sędziszów otaczają głównie gminy wiejskie. Są to:

- Należące do województwa świętokrzyskiego i powiatu jędrzejowskiego:
 - Słupia- od północnego-zachodu
 - Nagłowice- od północy
 - Jędrzejów (miejsko-wiejska)- od wschodu
 - Wodzisław- od południowego-wschodu
- Należąca do województwa małopolskiego i powiatu miechowskiego:
 - Kozłów- od południa
- Należąca do województwa śląskiego i powiatu zawierciańskiego:
 - Żarnowiec- od południowego-zachodu

Rysunek 2. Położenie Gminy Sędziszów na tle sąsiednich gmin.

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 3. Położenie Gminy Sędziszów pod względem regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Państwowego Instytutu Geologicznego.

Pod względem regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski (wg. Kondrackiego), Gmina Sędziszów znajduje się w następujących jednostkach:

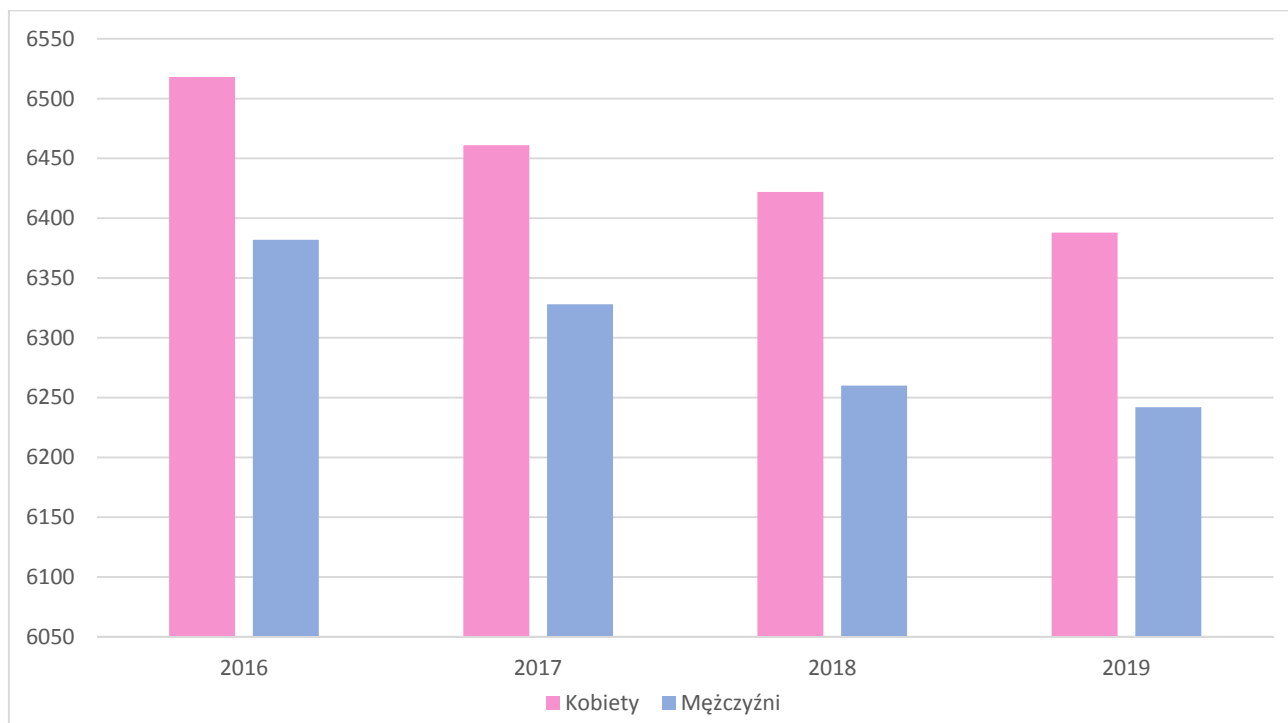
- megaregion - Pozaalpejska Europa Środkowa;
- prowincja - Wyżyny Polskie;
- podprowincja - Wyżyna Małopolska;
- makroregiony - Niecka Nidziańska;
- mezoregiony - Płaskowyż Jędrzejowski, Garb Wodzisławski oraz Wyżyna Miechowska.

Teren Gminy Sędziszów znajduje się w południowo-zachodniej części Wyżyny Małopolskiej i środkowo-zachodniej części, należącej do niej, Niecki Nidziańskiej, na granicy Płaskowyżu Jędrzejowskiego, Garbu Wodzisławskiego i Wyżyny Miechowskiej. Obszar Gminy charakteryzuje się krajobrazem wyżynnym. Utwory powierzchniowe stanowią w większości węglanowo-krzemionkowe osady Kredy środkowej i górnej, podrzędnie zaś lodowcowe utwory zlodowaceń południowo i środkowopolskich. Ukształtowanie terenu Gminy związane jest z kenozoiczną aktywnością tektoniczną oraz erozją, która odsłoniła skały kredowe, a także działalnością rzeki Mierzawa.

Najniżej położone obszary znajdują się w środkowej części Gminy w dolinie rzeki Mierzawa. Najwyżej zaś znajdują się obszary położone po południowej stronie rzeki.

4.2. Demografia

Według danych Gminy, w roku 2019 jej teren zamieszkiwało 12 630 osób, z czego mężczyźni stanowili 49,4% (6242 osób), zaś kobiety 50,6% (6388 osób). Na terenie Gminy więcej osób zamieszkuje w mieście Sędziszów niż na terenach wiejskich, zarówno jeśli chodzi o kobiety, jak i mężczyzn. Liczba ludności w Gminie generalnie spada, zarówno w mieście, jak i na terenach wiejskich. Przy czym kobiet szybciej ubywa na terenach wiejskich, w mieście zaś trend spadkowy jest mało zauważalny. Jeśli zaś chodzi o mężczyzn, ich szybciej ubywa w mieście, na terenach wiejskich zaś, trend spadkowy, mimo, że również zauważalny, jest dużo wolniejszy. Gęstość zaludnienia na terenie Gminy, wg danych GUS, wynosi 86 osób na 1 km², dla powiatu jędrzejowskiego jest to 68 osób/km², zaś dla województwa świętokrzyskiego 106 osoby/km². Wskaźnik ten dla Gminy, powiatu oraz województwa spada. Według danych GUS z 2018 roku osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią około 14% ludności Gminy, w wieku produkcyjnym 63%, zaś w poprodukcyjnym 23%. Pierwszy wskaźnik w ciągu kilku ostatnich lat utrzymuje się na podobnym poziomie, drugi wskaźnik wykazuje tendencję spadkową, ostatni wskaźnik zaś rośnie.

Rysunek 4. Struktura płci w Gminie Sędziszów w latach 2016 - 2019.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminy.

4.3. Rolnictwo i sposób użytkowania terenu

Tabela 1. Struktura użytkowania terenu Gminy Sędziszów.

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]
Powierzchnia ogólna	14 555,3397
Użytki rolne, w tym:	11 212,6279
grunty orne	9 628,5764
sady	145,8446
łąki trwałe	740,9109
pastwiska trwałe	188,1032
grunty rolne zabudowane	434,3168
grunty pod stawami	46,3168
rowy	27,8836
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione, w tym:	2 489,6709
lasy	2 445,6709
grunty zadrzewione i zakrzewione	44,2064
Grunty zabudowane i zurbanizowane, w tym:	762,1925
tereny mieszkaniowe	140,8917
tereny przemysłowe	37,2456
inne tereny zabudowane	43,4297
tereny zurbanizowane niezabudowane	1,4236
tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	13,3638
tereny komunikacyjne - drogi	324,0806
tereny komunikacyjne - kolejowe	171,5675
tereny komunikacyjne - inne	30,1900
Grunty pod wodami naturalnymi, w tym:	37,2590
powierzchniowymi płynącymi	37,0917
powierzchniowymi stojącymi	0,1673
Nie użytki	52,7226
Pozostałe	0,8668
Obszary prawnie chronione (położone na wymienionych powyżej), w tym:	5 848
obszary chronionego krajobrazu	5 848
obszar siedliskowy NATURA 2000	ok. 302 ha
Tereny zdegradowane	-
Tereny zrekultywowane	-

Źródło: dane z Gminy oraz GUS (2014).

Zgodnie z danymi Gminy, powierzchnia gminy Sędziszów wynosi 14 555,34 ha. W strukturze użytkowania terenu Gminy dominują grunty rolne, które zajmują 77% całkowitej powierzchni Gminy. Spośród

nich największą powierzchnię mają grunty orne, znajdują się one na 86% gruntów rolnych, to jest 66,1% całkowitej powierzchni Gminy. Lasy wraz z terenami zadrzewionymi i zakrzewionymi zajmują 17,1% powierzchni Gminy, z czego lasy stanowią 98%, to jest 16,8% całkowitej powierzchni Gminy. Tereny zabudowane i zurbanizowane znajdują się na 5,2% powierzchni Gminy. Spośród nich największą powierzchnię zajmują: tereny pod drogami 42,5%, kolejowe 22,5% oraz mieszkaniowe 18,5%. Jest to odpowiednio: 2,2%, 1,2%, 1% ogólnego terenu Gminy. Pozostałe 0,7% powierzchni Gminy stanowią grunty pod wodami, nieużytki i inne. Obszary prawnie chronione ustanowiono na 40,2% powierzchni Gminy, są to obszary chronionego krajobrazu oraz tereny siedliskowe Natura 2000.

4.4. Działalność gospodarcza

Według danych GUS w 2019 roku w Gminie Sędziszów zarejestrowanych było 856 podmiotów gospodarki narodowej, głównie w sektorze prywatnym (834). Najwięcej było podmiotów z sekcji handlu i napraw pojazdów (218), przetwórstwa przemysłowego (147), budownictwa (86), oraz pozostałej działalności usługowej wraz z gospodarstwami zatrudniającymi pracowników (86). W 2019 roku zarejestrowano 67 nowych podmiotów gospodarki narodowej. Najwięcej z przetwórstwa przemysłowego (23), handlu i napraw pojazdów (13) oraz budownictwa (7). W 2018 roku zarejestrowano o 21 podmiotów więcej, to jest 88 nowych podmiotów gospodarki narodowej. Najwięcej z pozostałej działalności usługowej wraz z gospodarstwami zatrudniającymi pracowników (25), budownictwa (17) oraz przetwórstwa przemysłowego (16). Ilość nowo powstających podmiotów w kolejnych latach (od 2010 r.) nie wykazuje stałego trendu wzrostowego bądź spadkowego, niemniej najwięcej nowych podmiotów od 2010 r. powstało w 2018 roku.

Tabela 2. Rodzaje działalności gospodarczych na terenie Gminy Sędziszów w 2019 roku.

Nazwa sekcji wg PKD	Liczba podmiotów w 2019 roku
A. Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	24
B. Górnictwo i wydobywanie	2
C. Przetwórstwo przemysłowe	147
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2
E. Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4
F. Budownictwo	86
G. Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	218
H. Transport, gospodarka magazynowa	29
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	22
J. Informacja i komunikacja	7
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	26

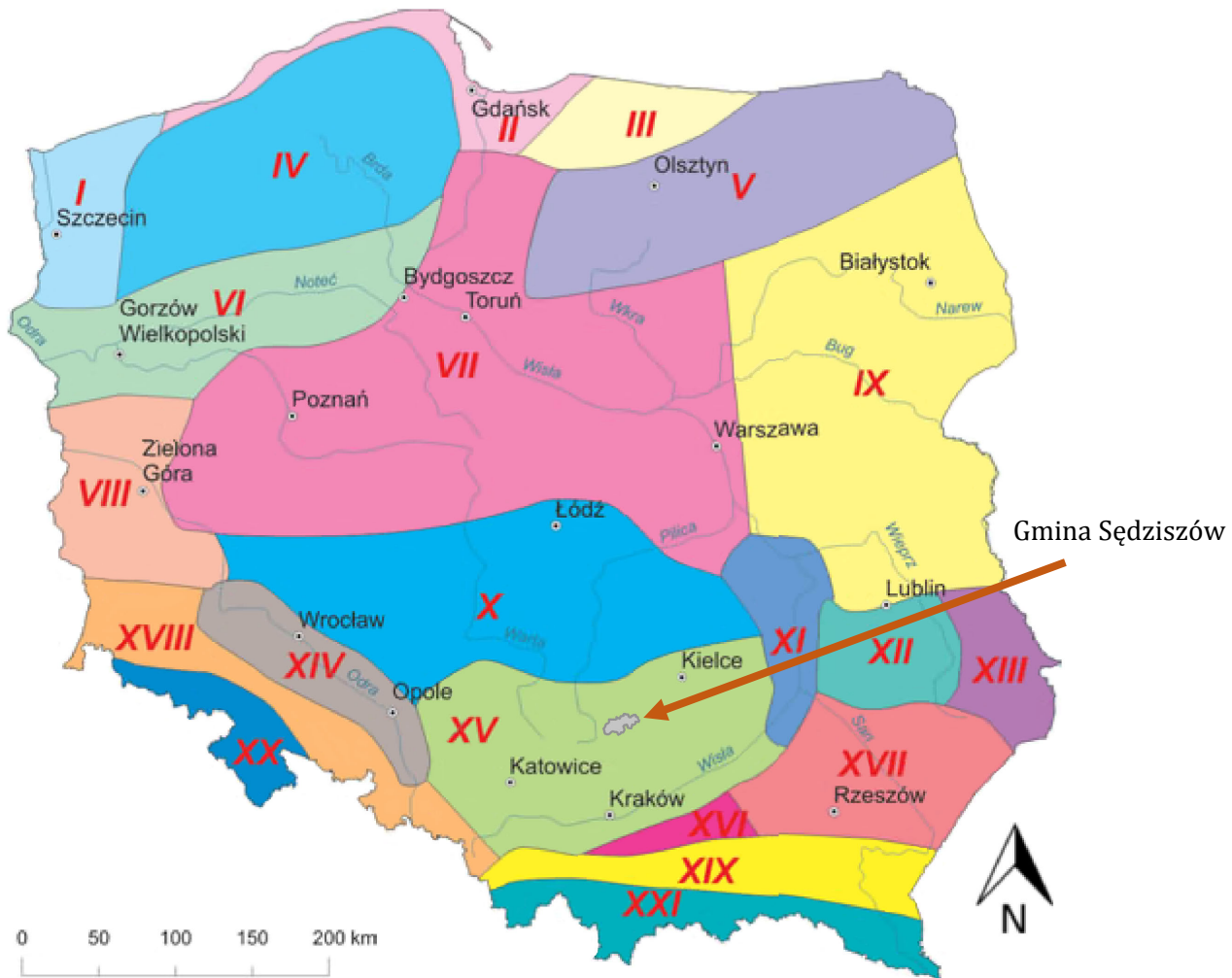
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	47
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	59
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	7
O. Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	16
P. Edukacja	29
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	31
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	14
S. Pozostała działalność usługowa i T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	86
Podmiotów ogółem	856

Źródło: dane GUS

4.5. Warunki klimatyczne

Według podziału R. Gumińskiego, Gmina Sędziszów znajduje się w obszarze Częstochowsko-Kieleckiej dzielnicy rolniczo - klimatycznej, która według Wiszniewskiego i Chełchowskiego (1987) jest regionem Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, według Okołowicza i Martyna (1979) śląsko-małopolskim, zaś według Wosia (1993) Zachodniomałopolskim. Dzielnica Częstochowsko-Kielecka charakteryzuje się okresem wegetacyjnym trwającym około 210 - 220 dni, zaś okresem przymrozkowym - około 112 - 130 dni. Według danych IUNG średnia temperatura roczna wynosi około 7°C, zaś średnie opady między 550 a 650 mm, z czego największa suma pojawia się w miesiącach letnich. Tereny Gminy nie należą do stref o wyraźnych wpływach oceanicznych lub kontynentalnych (Okołowicz i Martyn 1979).

Według danych IMGW (Biuletyn Monitoringu Klimatu Polski rok 2019) w 2019 roku średnia roczna temperatura na terenie Gminy wyniosła powyżej 9°C, zaś ilość opadów od 600 do 650 mm. Notuje się również spadek ilości dni przymrozkowych i z pokrywą śnieżną oraz znaczny wzrost ilości dni gorących i upalnych (dane IMGW). W ostatnich latach obserwuje się również obniżenie wskaźnika KBW (klimatyczny bilans wodny), który jest różnicą między opadem, a zapotrzebowaniem na wodę i który wskazuje regiony zagrożone suszą (IUNG). W roku 2019 na terenie Gminy wskaźnik KBW najniższy poziom osiągnął w okresie od 1 czerwca do 31 lipca (IUNG).

Rysunek 5. Położenie Gminy Sędziszów względem dzielnic rolno-klimatycznych.

Źródło: Regiony klimatyczne Polski według R. Gumińskiego.

4.6. Dziedzictwo kulturowe

Na dziedzictwo kulturowe Gminy Sędziszów składają się (Dane NID):

- **Krzcięcice**
 - Zespół sakralny, nr rej.: A.132/1-2 z 28.07.2008:
 - + kościół pw. Św. Prokopa, 1531-42
 - + dzwonnica drewniana, XVIII w.
 - Zespół dworski, nr rej.: A.133/1-2 z 14.08.2008:
 - + dwór, poł. XIX w.
 - + park, XIX w.
- **Krzelów**
 - zespół dworski i folwarczny, nr rej.: A.134/1-3 z 28.07.2008:
 - + dwór, XVIII w., 1830, 1894
 - + spichrz, 1850

- + stodoła, II poł. XIX w.
- + park, II poł. XVIII w., XIX/XX w.
- + trzy bramy wjazdowe, koniec XIX w.
- + rządcówka, koniec XIX w.
- + piwnica, koniec XIX w.
- + stajnia cugowa, koniec XIX w.
- + owczarnia, początek XX w.
- + dwie oficyny z galeriami, 1934
- + kancelaria, 1935
- + obora, 1935
- + dom oborowego, 1935

- **Łowinia**

- Zespół dworski, nr rej.: A.135/1-2 z 28.07.2008:
 - + dwór, 1875
 - + park, koniec XIX w.

- **Mstyczów**

- park, XIX w., nr rej.: A.136 z 28.07.2008

- **Pawłowice**

- zespół pałacowy, XVIII/XIX w., A.137/1-2 z 28.07.2008:
 - + pałac
 - + park

- **Piołunka**

- park, XIX w., nr rej.: A.138 z 28.07.2008

- **Sędziszów**

- Zespół sakralny, A.139/1-3 z 28.07.2008:
 - + kościół pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła, 1771-86, 1914
 - + dwie dzwonnice z XIX w.
- Zespół dworski, nr rej.: A.140/1-2 z 28.07.2008
 - + dwór II poł. XIX w.
 - + park, XVIII w., poł. XIX w., początek XX w.

- **Tarnawa**

- kościół pw. św. Marcina, 1856 r., nr rej. A.141 z 28.07.2008

Poza powyżej wymienionymi zabytkami wpisanymi do rejestru zabytków na terenie Gminy znajdują się inne zabytkowe obiekty. Początki osadnictwa na terenie Gminy sięgają średniowiecza, w wielu miejscach

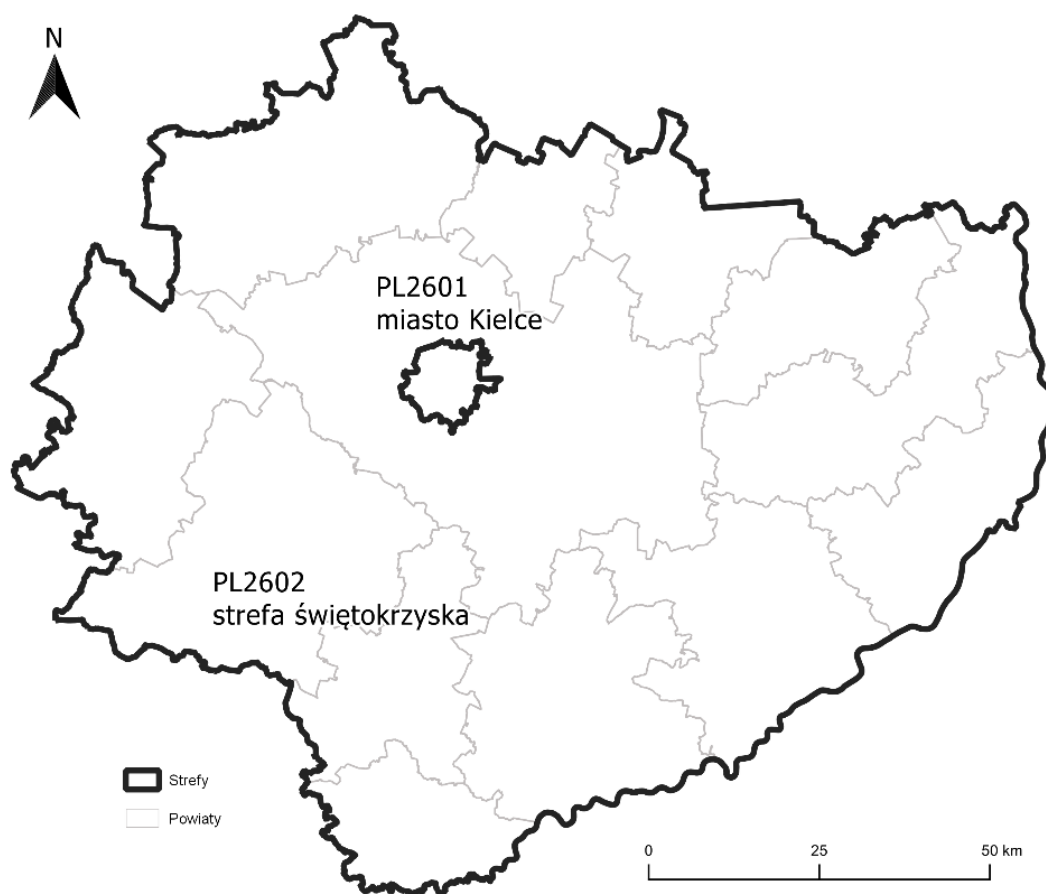
odkryto pozostałości osad i fortalacji średniowiecznych (Program opieki nad zabytkami w Gminie Sędziszów na lata 2011-2015).

5. Ocena stanu środowiska

5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

5.1.1. Ocena stanu

Zgodnie z art. 86 *Ustawy poś* [1] w Rozporządzeniu Ministra środowiska w sprawie poziomu niektórych substancji w powietrzu [11] określono ich dopuszczalne i docelowe poziomy oraz poziomy celów długoterminowych. Zgodnie z art. 88 ust. 1 *Ustawy poś* oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMS) [5], [1]. Na terenie województwa świętokrzyskiego oceny jakości powietrza dokonuje GIOŚ, który wyniki swoich badań zgodnie z art. 89 *Ustawy poś* przedstawia w corocznych raportach. Obecnie system monitoringu jakości powietrza oparty jest o obowiązujący „Program Państwowego Monitoringu Środowiska województwa świętokrzyskiego na lata 2016-2020”.

Rysunek 6. Podział województwa świętokrzyskiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza.

Źródło: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim za rok 2019*.

Gmina Sędziszów posiada dwa urządzenia badające jakość powietrza na terenie Gminy, zostały one zakupione z własnych środków Gminy. Jest to jeden stacjonarny punkt badania jakości powietrza oraz jedno

urządzenie przenośne. Punkt stacjonarny położony jest na terenie Przedszkola Samorządowego, Osiedle na Skarpie 8 w Sędziszowie i przedstawia aktualne dane na temat jakości powietrza, które dostępne są na stronie internetowej Gminy. GIOŚ natomiast w 2019 roku nie wyznaczył punktu monitoringu jakości powietrza na terenie Gminy. Najbliższy punkt pomiarowy znajduje się w mieście Małogoszcz, w odległości 25 km od granic Gminy Sędziszów. Punkt ten bada tło miejskie i znajduje się w gminie miejsko-wiejskiej Małogoszcz położonej, podobnie jak Gmina Sędziszów, na terenie powiatu Jędrzejowskiego. Zgodnie z klasyfikacją stref dla celów oceny jakości powietrza, obszar Gminy Sędziszów znajduje się w strefie świętokrzyskiej. Wyniki klasyfikacji przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 3. Klasyfikacja stref w ramach oceny jakości powietrza w strefie świętokrzyskiej za rok 2019.

Klasy wynikowe dla poszczególnych zanieczyszczeń														
	SO ₂	NO ₂ NO _x	CO	C ₆ H ₆	PM ₁₀	PM _{2,5}	PM _{2,5} II faza	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃	
													poziom docelowy	poziom celu długotermin.
Kryterium ochrona zdrowia														
rok 2019	A	A	A	A	C	A	A1	A	A	A	A	C	A	D2
Kryterium ochrona roślin														
rok 2019	A	A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	C	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim za rok 2019.

Objaśnienia:

- klasa A - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych
- klasa C - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.
- klasa A1 - stężenia PM_{2,5} nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II (do osiągnięcia do 1 stycznia 2020 roku),
- klasa D2 - stężenia ozonu przekraczają poziom celu długoterminowego.

W 2019 roku, strefa świętokrzyska dla kryterium ochrony zdrowia uzyskała klasę C ze względu na przekroczenie dopuszczalnej ilości 35 dni w skali roku ze stężeniem 24 godzinnym powyżej 50 µg/m³ dla pyłu PM₁₀ oraz przekroczenie docelowego stężenia średniorocznego powyżej 1 ng/m³ dla benzo(a)pirenu. Ponadto klasę D2 ze względu na przekroczenie celu długoterminowego: średniego 8 godzinnego stężenia ozonu powyżej 120 µg/m³ do osiągnięcia w 2020 roku. Dla strefy świętokrzyskiej określono również klasę C dla

poziomu docelowego ozonu dla kryterium ochrona roślin, to jest przekroczenie przez parametr AOT405L 18 000 $\mu\text{g}/\text{m}^3\cdot\text{h}$. AOT405L jest sumą różnic pomiędzy stężeniem średnim jednogodzinnym przekraczającym 80 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ a wartością 80 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ dla godzin między 8:00 a 20:00 z kolejnych 5 lat. Nie stwierdzono przekroczeń norm jakości powietrza w odniesieniu do pozostałych zanieczyszczeń.

Gmina Sędziszów przynależy do strefy świętokrzyskiej, jednakże na terenie Gminy nie doszło do przekroczenia dopuszczalnej ilości 35 dni w roku ze stężeniem 24 godzinnym PM10 powyżej 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Niemniej Gmina należy do klasy C dla Benzo(a)pirenu i ozonu dla kryterium ochrona roślin, a także do klasy D2 dla ozonu zarówno dla kryterium ochrona zdrowia, jak i ochrona roślin.

Według Rocznej oceny jakości powietrza w województwie świętokrzyskim za rok 2019 największe ładunki emisji komunalno-bytowej B(a)P oraz PM10 dostają się do atmosfery z terenu miasta Sędziszów i przyległych wsi. Natomiast największe ładunki emisji liniowej PM10 powstają w ciągach dróg: Szczekociny-Sędziszów, Sędziszów-Wodzisław oraz Sędziszów-Jędrzejów. Większość budynków na terenie Gminy ogrzewana jest indywidualnie ze spalania paliw kopalnych (PGN). Za najbardziej ekologiczne, to jest nieemitujące zanieczyszczeń pyłowych i produktów niepełnego spalania, uchodzą nowoczesne kotły na węgiel (np.: tzw. ekogroszek) oraz kotły gazowe. Przez teren Gminy nie przebiega gazociąg, ale duża część miasta Sędziszów posiada sieć ciepłowniczą. Według dostępnych informacji, Polska Spółka Gazowa, Oddział w Kielcach jest na etapie opracowywania koncepcji gazyfikacji Gminy. Na terenie Gminy znajdują się zakłady emitujące zanieczyszczenia do atmosfery oraz elektrociepłownia opalana węglem. Niektóre zakłady i elektrociepłownia posiadają systemy oczyszczające i odpylające spaliny, dlatego też emisja dotyczy głównie CO₂ oraz innych zanieczyszczeń gazowych (dane PIG-PIB, PGN). Na stężenia ozonu wpływ mają szczególnie wysoka temperatura i duże nasłonecznienie oraz obecność prekursorów ozonu, są nimi: dwutlenek azotu (NO₂), tlenek węgla (CO), metan (CH₄) oraz lotne związki organiczne. Gmina Sędziszów znajduje się pomiędzy dużymi ośrodkami miejskimi: Kielcami, Krakowem, Aglomeracją Śląską i Częstochową. Są one źródłem głównie pyłów i NO₂.

Na terenie Gminy nie dochodzi do przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłów. Można więc uznać, że napływ tego typu zanieczyszczeń spoza terenu Gminy nie następuje, natomiast ewentualny wzrost stężenia pyłów może pojawiać się w okresie grzewczym i być powodowany przez indywidualne kotły grzewcze. Zanieczyszczenie benzo(a)pirenem powodowane jest spalaniem paliw kopalnych przez ogrzewanie indywidualne, transport oraz przemysł. Na przekroczenie poziomów ozonu na terenie Gminy wpływ ma zmieniający się klimat (większe nasłonecznienie, wyższe temperatury powietrza) oraz obecność prekursorów ozonu. Najprawdopodobniej największym problemem jest dwutlenek azotu produkowany przez przemysł i transport na terenie Gminy oraz w niedalekich ośrodkach miejskich. Główne czynniki mające więc negatywny wpływ na jakość powietrza na terenie Gminy to niska emisja z indywidualnego ogrzewania (szczególnie w okresie zimowym) oraz zanieczyszczenia przemysłowe i transportowe. Jest to zgodne z diagnozą przedstawioną w PGN.

Energia odnawialna

Do źródeł energii odnawialnej (OZE) należy energia słońca, wiatru, wody, pochodząca z biomasy oraz geotermalna. Na terenie Gminy możliwe jest wykorzystanie słońca, wiatru oraz geotermii niskotemperaturowej. Prowadzone i planowane są inwestycje w wykorzystanie energii słonecznej, głównie w postaci instalacji solarnych (714) i fotowoltaicznych (270). Są one montowane zarówno na budynkach publicznych, jak i prywatnych. Prowadzone są również działania związane z termomodernizacją budynków użyteczności publicznej oraz bloków mieszkalnych w ramach poprawy efektywności energetycznej. Gmina organizuje również spotkania dla mieszkańców promujące programy wspierające termomodernizację budynków, wymianę pieców i rozwój OZE. Plany budowy farmy wiatrowej na terenie Gminy, jak dotąd nie zostały zrealizowane. Według dostępnych informacji przyczyną jest opór społeczny, który wciąż istnieje, mimo, że badania naukowe nie potwierdziły negatywnego wpływu turbin wiatrowych na zdrowie żyjących w pobliżu ludzi (Knopper & Ollson 2011). Na terenie Gminy prowadzone są również inwestycje poprawiające stan dróg. Gmina posiada także opracowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN).

5.1.2. Analiza SWOT

Tabela 4. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Ochrona klimatu i jakości powietrza”.

Obszar interwencji „Ochrona klimatu i jakości powietrza”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
→ brak przekroczeń poziomu zanieczyszczeń pyłowych, → opracowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej, → inwestycje w obszarze OZE, termomodernizację budynków oraz poprawę infrastruktury drogowej, → brak dużych, silnie użytkowanych ciągów komunikacyjnych przebiegających przez teren Gminy.	→ brak punktów monitoringu jakości powietrza na terenie Gminy, → występowanie przekroczeń dopuszczalnych stężeń dla benzo(a)pirenu i ozonu, → przypuszczalny napływ prekursorów ozonu spoza terenu Gminy, → występowanie niskiej emisji oraz emisji liniowej, → obecność zakładów emitujących zanieczyszczenia do atmosfery, → brak gazyfikacji gminy, → przedłużające się okresy suszy.
SZANSE	ZAGROŻENIA
→ powstanie punktów monitoringu jakości powietrza, → wzrost inwestycji na termomodernizację budynków, → wymiana systemów grzewczych na systemy niskoemisyjne lub bezemisyjne,	→ wzrost poziomów zanieczyszczeń pochodzących z sektora transportowego, prywatnego oraz zakładów przemysłowych, → napływ zanieczyszczeń powietrza spoza Gminy, → stosowanie słabej jakości paliwa do

→ promocja rządowych programów proekologicznych skierowanych do mieszkańców, → montowanie systemów oczyszczania na emitorach zanieczyszczeń zakładów przemysłowych, → rozwój komunikacji zbiorowej, → inwestowanie w komunikację niskoemisyjną, → dalszy wzrost udziału OZE w produkcji energii, → dalsza modernizacja infrastruktury drogowej.	indywidualnego ogrzewania. → pogłębiająca się zmiana klimatu.

5.2. Zagrożenia hałasem

5.2.1. Ocena stanu

Zgodnie z art. 113 ust. 2 *Ustawy poś* [1] ustalono dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku wskazane w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku [12]. Oceny stanu akustycznego zgodnie z art. 117.1. *Ustawy poś* dokonuje GIOŚ w ramach PMŚ.

Tabela 5. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez źródła hałasu z wyłączeniem hałasu powodowanego przez statki powietrzne i linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami mającymi zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki ochrony przed hałasem.

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny długookresowy poziom dźwięku w dB			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L _{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L _N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy	L _{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L _N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy
1.	a) Strefa ochronna "A" uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2.	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	64	59	50	40
3.	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	68	59	55	45

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny długookresowy poziom dźwięku w dB			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L _{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L _N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy	L _{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L _N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy
4.	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. Mieszkańców ²⁾	70	65	55	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Tabela 3).

Objaśnienia:

- 1) Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.
- 2) Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Na obszarze Gminy brak punktów monitoringu hałasu. W 2018 roku sporządzono Ocenę stanu klimatu akustycznego województwa świętokrzyskiego na podstawie map akustycznych. Zostały one przygotowane w odniesieniu do dróg krajowych o ruchu ponad 3 mln. pojazdów rocznie oraz dla niektórych dróg wojewódzkich. Żadna z badanych dróg nie przebiega przez teren Gminy, najbliższą położoną jest droga ekspresowa S7 biegnąca około 1 km na południowy wschód od granicy Gminy.

Przez teren Gminy Sędziszów przebiegają trzy linie kolejowe. Linia 65, jest Linia Hutniczą Szerokotorową (PKP LHS) i łączy Most na rzece Bug i Sławków Południowy. Linia nr 8 łączy Warszawę Zachodnią oraz Kraków Główny i od 2013 roku należy do transeuropejskiej sieci kompleksowej TEN-T (Massel 2016). Linie 65 i 8 użytkują tory biegnące przez centralną część Gminy. Natomiast linia kolejowa nr 64 Kozłów-Konieczpol użytkuje tory położone w południowo-zachodniej części Gminy. Linia 64 przebiega głównie przez tereny leśne i pola uprawne, nie powinna więc stanowić zagrożenia hałasem dla mieszkańców. Natomiast linia 8 oraz 65 (realizująca przewóz towarów) będą przebiegać przez miasto Sędziszów, a także w pobliżu innych miejscowości, dlatego też mogą powodować ponadnormatywny hałas dla ich mieszkańców. Badania prowadzone wzdłuż linii nr 8 na południe od granic Gminy wykazały, że zagrożenie hałasem występuje szczególnie w porze nocnej (mapa interaktywna PKP PLK).

Na terenie Gminy brak dużych lotnisk. Przy budynku Urzędu Miejskiego znajduje się natomiast lądowisko dla helikopterów. Samoloty na wysokości przelotowej poruszające się po drogach lotniczych w pobliżu Gminy produkują hałas, który może nie być słyszalny na powierzchni ziemi. Lądowisko dla helikopterów zaś stanowi źródło hałasu będącego zagrożeniem szczególnie dla osób mieszkających w najbliższym otoczeniu lądowiska.

Spośród zakładów przemysłowych największe są Fabryka Kotłów SEFAKO S.A., oraz Terminal LPG GASPOL. Ponadto na terenie Gminy znajdują się inne zakłady stanowiące źródło hałasu: Zakład produkcji Palet PALKO oraz Zakład Przemysłu Drzewnego Henryk Zawartko. Mogą one stanowić źródło hałasu dla położonych w pobliżu osiedli mieszkaniowych. W przypadku stwierdzonego przekroczenia norm hałasu, właściciel powinien podjąć kroki prowadzące do poprawy stanu.

Gmina Sędziszów leży na uboczu głównych połączeń transportowych i brak na jej terenie dróg rangi międzynarodowej oraz krajowej (Mapa GDDKiA średniego dobowego ruchu rocznego), a także wojewódzkiej. Sieć komunikacyjną na terenie Gminy stanowią drogi powiatowe i gminne. Hałas transportowy zależy od natężenia ruchu, dlatego dotyka nie tylko główne ciągi komunikacyjne, ale również drogi niższej rangi, po których odbywa się ruch lokalny. Bazując na danych z Rocznej oceny jakości powietrza w województwie świętokrzyskim za rok 2019, w Gminie Sędziszów największy ruch panuje na drogach: Szczekociny-Sędziszów, Sędziszów-Wodzisław oraz Sędziszów-Jędrzejów.

Na terenie Gminy najbardziej zagrożone hałasem jest miasto Sędziszów. Dotyczy to zarówno hałasu kolejowego, przemysłowego, jak i komunikacyjnego, przy czym dotyka on szczególnie mieszkańców domów położonych w pobliżu linii kolejowych, zakładów przemysłowych oraz szlaków komunikacyjnych. W przypadku hałasu komunikacyjnego, duży związek z jego poziomem ma stan nawierzchni dróg oraz stan techniczny pojazdów po nich jeżdżących.

5.2.2. Analiza SWOT

Tabela 6. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zagrożenie hałasem”.

<i>Obszar interwencji „Zagrożenie hałasem”</i>	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
→ realizowane inwestycje modernizacji dróg, → zlokalizowanie części zakładów przemysłowych w oddaleniu od siedzib ludzkich, → brak dużych ciągów komunikacyjnych,	→ brak punktu monitoringu poziomu hałasu, → położenie niektórych zakładów przemysłowych blisko domów mieszkalnych, → duża część mieszkańców Gminy zamieszkuje tereny wzdłuż intensywnie użytkowanych dróg, → silnie użytkowana linia kolejowa przebiegająca w pobliżu domów mieszkalnych, → słaby stan nawierzchni niektórych dróg w Gminie.

SZANSE	ZAGROŻENIA
→ powstanie punktów monitoringu hałasu, → rozwój infrastruktury rowerowej, → rozwój komunikacji zbiorowej, → rozwój elektromobilności i wymiana starych aut na nowsze produkujące mniejszy hałas, → podjęcie działań zmniejszających uciążliwość hałasu komunikacyjnego (ciche nawierzchnie, wyciszenie wnętrza budynków, itd.), → inwestycje w technologie emitujące mniejszy hałas.	→ pogorszenie stanu technicznego pojazdów i instalacji przemysłowych, → wzrastający ruch komunikacyjny, → pogarszający się stan dróg.

5.3. Pola elektromagnetyczne

5.3.1. Ocena stanu

Zgodnie z art. 123 *Ustawy poś* [1] oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach PMŚ. Zgodnie z art. 122a ust. 1 i 2 *Ustawy poś* pomiary poziomów elektromagnetycznych w środowisku wykonuje prowadzący instalację lub użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne, a następnie przekazuje Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska i Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu (PWIS).

Zgodnie z art. 122 *Ustawy poś* ustalono dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku wskazane w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia w *sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku* [13].

GIOŚ prowadzi okresowe badania kontrolne poziomów pól w środowisku, na podstawie których prowadzi aktualizowany corocznie rejestr zawierający informację o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Na terenie Gminy Sędziszów w 2019 roku był wyznaczony punkt pomiarowy pól elektromagnetycznych w mieście Sędziszów na ul. Przemysłowej, który badał obszar miejski. Najbliższy punkt pomiarowy na terenach wiejskich znajdował się w miejscowości Nagłowice w gminie Nagłowice oddalonej od Gminy Sędziszów o około 8 km (Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych za rok 2019). W punktach nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów PEM.

Obszar gminy zasilany jest w energię elektryczną z istniejącej napowietrznej sieci średniego i niskiego napięcia. Ponadto przez teren Gminy przebiega linia wysokiego napięcia 110 kV przez miejscowości Krzęcice, Bolesćice, Sędziszów oraz Sosnowiec (dane PSE). Na terenie Gminy znajduje się jedna stacja elektroenergetyczna (GPZ) "Sędziszów" przy ulicy Kieleckiej, w pobliżu cmentarza w Sędziszowie. Dodatkowo w miejscowości Krzęcice oraz Sędziszów zlokalizowane są nadajniki sieci komórkowych (Mapa lokalizacji Stacji Bazowych).

Tabela 7. Wyniki pomiarów PEM w roku 2019.

Lokalizacja stacji	Typ terenu	Wyniki pomiarów za rok 2019 [V/m]	Dopuszczalny poziom PEM [V/m]
Sędziszów	Pozostałe miasta	<0,1	61
Nagłowice	Tereny wiejskie	<0,1	

Źródło: Wyniki pomiarów monitoringowych PEM za rok 2019.

5.3.2. Analiza SWOT

Tabela 8. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Pole elektromagnetyczne”

Obszar interwencji „Pole elektromagnetyczne”	
MOCNE STRONY	SLABE STRONY
→ brak przekroczeń dopuszczalnych norm PEM, → obecność na terenie Gminy punktu pomiaru PEM, → brak przebiegających przez teren Gminy linii najwyższych napięć.	→ obecność na terenie Gminy nadajników telefonii komórkowej oraz jednej stacji GPZ, → przebiegająca przez teren Gminy linia wysokiego napięcia.
SZANSE	ZAGROŻENIA
→ regularny monitoring PEM, → modernizacja sieci energetycznych, → rozwój technologii przesyłu energii i informacji,	→ powstawanie technologii emitujących zwiększone promieniowanie elektromagnetyczne, → zwiększająca się liczba źródeł PEM.

5.4. Gospodarowanie wodami

Zgodnie z Ustawą *Prawo Wodne* [6] dla potrzeb gospodarowania wodami wody dzieli się na:

- 1) Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP), z wyodrębnieniem jednolitych części:
 - a) Wód przejściowych lub przybrzeżnych.
 - b) Wód sztucznych lub silnie zmienionych;
- 2) Jednolite części wód podziemnych (JCWPd);
- 3) Wody podziemne w obszarach bilansowych.

Zgodnie z art. 349.2. ww. ustawy badania i oceny stanu wód powierzchniowych i podziemnych dokonuje się w ramach PMS. Zgodnie z art. 349.3-5, 349. 10, 349.8 oraz art. 17.2. pkt. 1. badania JCWP prowadzi GIOŚ i PSHM, oceny stanu JCWP dokonuje GIOŚ, zaś badań i oceny stanu JCWPd dokonuje PSH.

5.4.1. Ocena stanu

Jednolite części wód podziemnych

Obszar Gminy Sędziszów, zgodnie z aktualnym podziałem na 172 JCWPd, położony jest w większości w granicach JCWPd nr 100 (PLGW2000100) oraz w małej części na obszarze JCWPd nr 84 (PLGW 200084). Ogólna charakterystyka JCWPd, na terenie których leży Gmina znajduje się w tabeli poniżej.

Tabela 9. Ogólna charakterystyka JCWPd nr 100 i 84.

Jednolita część wód podziemnych (JCWPd)	Identyfikator UE	PLGW2000100	PLGW200084	
	Numer JCWPd	100	84	
Lokalizacja	Dorzecze	Wisły	Wisły	
	Region wodny	Górnej Wisły	Środkowej Wisły	
	RZGW	Kraków	Warszawa	
	Zlewnia	Nida	Pilica	
Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna	Stratygrafia i charakterystyka pięter wodonośnych	• Q- wody porowe w utworach piaszczystych i piaszczysto-żwirowych • Ng- wody szczelinowo-porowe w utworach piaszczystych • K- wody szczelinowe w utworach marglistych • J- wody szczelinowo-krasowe i szczelinowe w wapieniach i marglach	• Q- wody porowe w utworach piaszczystych i żwirowych • K2- wody szczelinowo-porowe w piaskach, marglach i wapieniach • K1- wody szczelinowo-porowe w piaskach i piaskowcach • J- wody szczelinowo-krasowe w wapieniach • T- wody szczelinowo-krasowe i porowo-szczelinowe w wapieniach, dolomitach, piaskowcach i mułowcach	
		Średnia miąższość warstwy wodonośnej	>40	>40
		Liczba poziomów wodonośnych	1	1-3
		Charakterystyka nadkładu warstwy wodonośnej	Głównie utwory przepuszczalne	Głównie utwory przepuszczalne
Antropopresja	Leje depresji	Lokalne - z odwodnienia górniczego	Lokalne - związane z poborem wód podziemnych	
Pobór wód [tys. m ³ rok] - pobór rejestrowany - 2011 r.	Dla zaopatrzenia ludności w wodę, przemysłu i inne	5 039,37	36 131,71	
	Z odwodnienia kopalnianego	1 623,97	-	
Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania [m ³ /d]	zasoby	202 847	504 497	
	% wykorzystania zasobów	9	19,6	

Źródło: Karta informacyjna JCWPd 100 i 84. Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna zweryfikowanych JCWPd.

Legenda: Q - piętro czwartorzędowe; Ng - piętro neogeńskie; K - piętro kredowe; K2 - piętro kredy górnej; K1 - piętro kredy dolnej; J - piętro jurajskie; T - piętro triasowe.

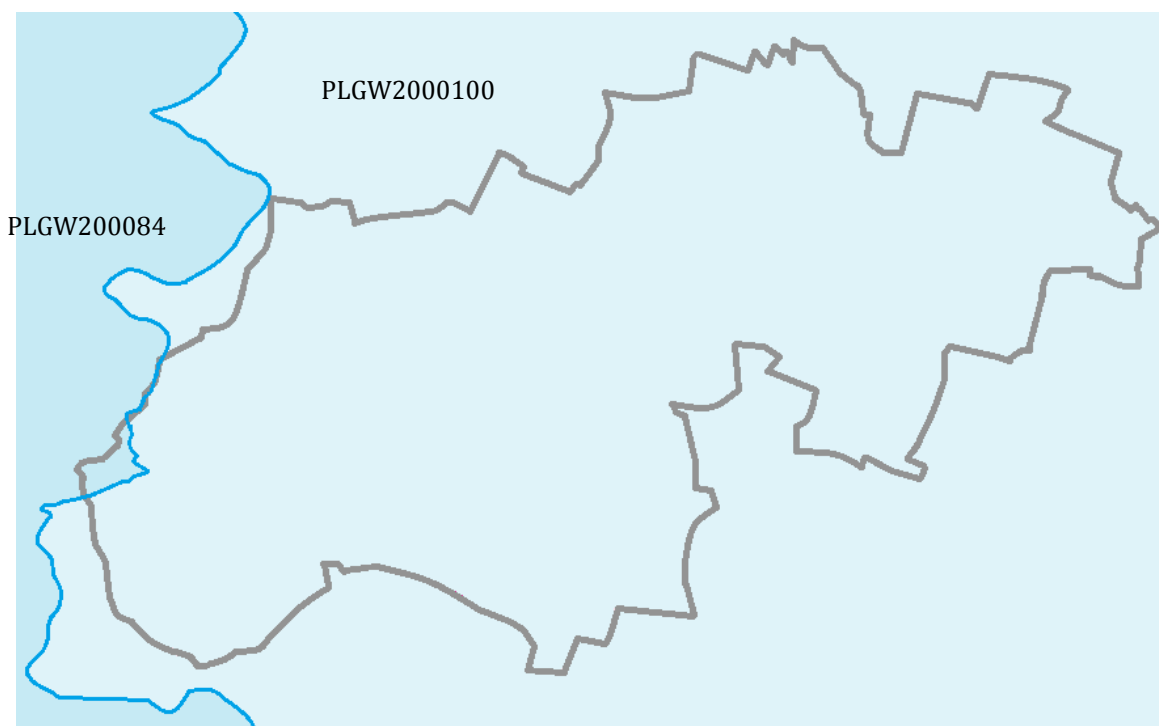
Zasilanie poziomów wodonośnych na terenie obu JCWPd odbywa się poprzez infiltrację opadów atmosferycznych, w przypadku piętra kredowego jest to możliwe z powodu braku nadkładu. Bazę drenażu stanowi głównie Nida i Mierzawa oraz Pilica, a także ujęcia wód podziemnych, zaś dla JCWPd nr 84 również kopalne doliny rzeczne.

Na podstawie informacji zawartych w kartach informacyjnych o JCWPd wiemy, że stan ilościowy oraz chemiczny zarówno JCWPd nr 100, jak i JCWPd nr 84 ocenia się jako dobry, czyli JCWPd nie są zagrożone nieosiągnięciem wyznaczonych celów środowiskowych dla wód podziemnych. Niemniej stwierdzono występowanie lokalnej presji na stan wód podziemnych, szczególnie na obszarze JCWPd nr 100. Presję na stan ilościowy wywierają szczególnie ujęcia wód podziemnych, zaś na stan jakościowy zanieczyszczenia związane z przetwarzaniem odpadów komunalnych oraz działalnością gospodarczą, jest to związane z brakiem izolacji poziomów wodonośnych od powierzchni terenu.

Tabela 10. Ocena stanu JCWPd na obszarze Gminy Sędziszów.

L p.	Identyfikator UE	Numer JCWPd	Stan ilościowy	Stan chemiczny	Ogólna ocena stanu	Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych
1.	PLGW2000100	100	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
2.	PLGW200084	84	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

Źródło: Karta informacyjna JCWPd nr 100 i 84.

Rysunek 7. Zasięg występowania JCWPd względem Gminy Sędziszów.

Źródło: opracowanie własne.

Na terenie Gminy występuje jeden punkt monitoringu wód podziemnych, który bada wodę z różnych głębokości. Dane na temat tego punktu oraz dwóch najbliższych znajdują się w tabeli poniżej.

Tabela 11. Punkty monitoringu wód podziemnych na terenie oraz w pobliżu Gminy Sędziszów.

Miejscowość	Gmina	Nr MONBADA	Nr JCWPd	Głębokość pobierania [m p.p.t.]	Stratygrafia	Litologia, ośrodek	Końcowa klasa jakości
Białowieża	Sędziszów	1512	100	12,8	Czwartorzęd	piaski, p	III (2019)
		423	100	95	Kreda górna	Margle, p-sz	II (2016)
		421	100	235	Kreda górna	piaskowce, p-sz	II (2016)
		422	100	285	Jura górna + Kreda górna	piaskowce i wapienie, sz-k	III (2016)
Sieńsko	Słupia	1353	100	30	Kreda górna	margle, sz-k	III (2019)
Żarnowiec	Żarnowiec	2034	84	19	Kreda górna	margle, p-sz	II (2016)

Źródło: Raport o stanie jednolitych części wód podziemnych w dorzeczeniach - stan na rok 2016, Klasy jakości wód podziemnych w punktach monitoringu diagnostycznego wg danych z 2019 roku.

Legenda: p- ośrodek porowy, sz-k- ośrodek szczelinowo-krasowy, p-sz- ośrodek porowo-szczelinowy.

Na terenie Gminy Sędziszów znajduje się 8 studni wodociągowych. Położone są w miejscowościach: Klimontów, Krzcięcice, Mierzyn, Mstyczów, Sosnowiec, Zielonki oraz dwie w mieście Sędziszów. Występują ponadto studnie prywatne i związane z działalnością gospodarczą. Woda na terenie Gminy pobierana jest z głębokości od około 10 do ponad 200 m i należy do kredowego piętra wodonośnego. Woda o przeznaczeniu wodociągowym pobierana jest z głębokości od 30 do 70 m i również pochodzi z piętra kredowego (CBDH). Na terenie Gminy poza strefami bezpośrednimi ujęć wód wodociągowych brak jest pośrednich stref ochronnych ujęć (dane ZUK Sędziszów). Według danych Zakładu Usług Komunalnych w Sędziszowie jakość wody wodociągowej w Gminie w poszczególnych ujęciach w 2020 roku odpowiadała przydatności do spożycia przez ludzi. Pobór rejestrowany wód (całkowita, podlegająca pomiarom ilość wód odbieranych urządzeniami wodnymi w ramach usług wodnych) w studniach wodociągowych Gminy w roku 2019 wyniósł od 14,1 do 206,5 tys m³/rok (dane ZUK Sędziszów). Dane na temat studni wodociągowych na terenie Gminy Sędziszów znajdują się w tabeli 12.

Tabela 12. Charakterystyka studni wodociągowych Gminy Sędziszów.

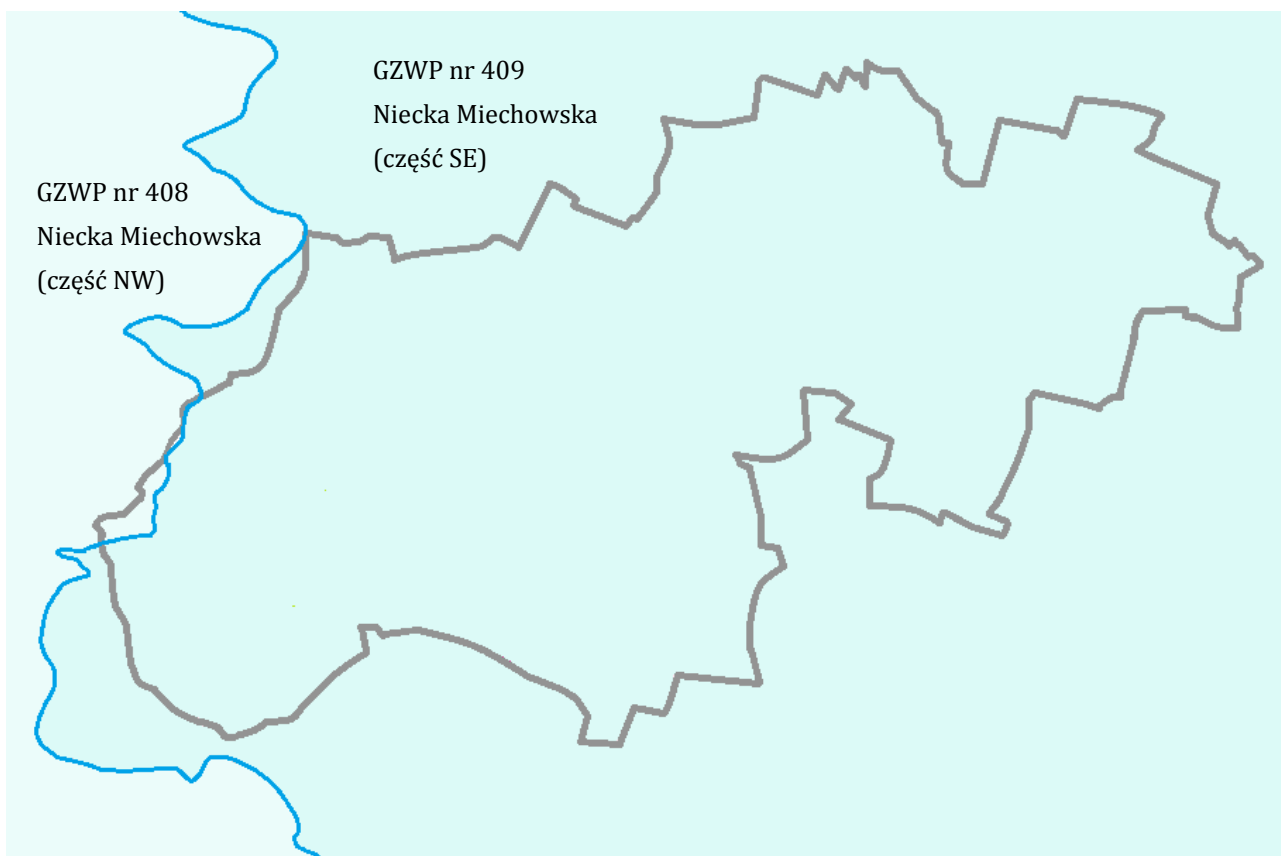
Lokalizacja studni	Głębokość ujęcia [m]	Piętro wodonośne	Pobór wód w 2019 r. (m ³ /rok)
Klimontów	30 i 50	kredowe	14 468
Krzcięcice	50 i 62	kredowe	25 586
Mierzyn	30 i 35	kredowe	23 754
Mstyczów	50 i 50	kredowe	14 090
Sędziszów „Drewniane”	42	Kredowe	86 689
Sędziszów „Na Skarpie”	30 i 30	kredowe	206 523

Sędziszów „Północ” w Sosnowcu	60 i 60	kredowe	106 381
Zielonki	70 i 70	kredowe	18 132

Źródło: dane ZUK Sędziszów.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Teren Gminy Sędziszów w większości położony jest na terenie GZWP Niecka Miechowska (część SE) o numerze 409 oraz w części na terenie GZWP Niecka Miechowska (część NW) o numerze 408. Zbiorniki mają powierzchnię odpowiednio: 2891,4 oraz 3136 km².

Rysunek 8. Zasięg występowania GZWP względem Gminy Sędziszów.

Źródło: opracowanie własne.

Zasadnicza warstwa wodonośna występuje w górnokredowych marglach, opokach, wapieniach i gezach. Skały zbiorników przeważnie odsłaniają się na powierzchni, dzięki czemu możliwe jest zasilanie ich wodami opadowymi. Zbiorniki są zagrożone migracją zanieczyszczeń z powierzchni terenu, szczególnie dotyczy to GZWP nr 409. Największym zagrożeniem są ścieki komunalne, których zagospodarowywanie budzi wątpliwości wobec małego skanalizowania miejscowości (Informator PSH: Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce). Większość użytkowanych wód podziemnych na terenie Gminy Sędziszów ujmowana jest z warstw kredowych należących do GZWP nr 409.

Tabela 13. Charakterystyka GZWP Niecka Miechowska, część SE oraz NW.

Nazwa GZWP	Niecka Miechowska (część SE)	Niecka Miechowska (część NW)
Nr GZWP	409	408
Stratygrafia	Kreda górna	Kreda górna
Typ zbiornika	porowo-szczelinowy	szczelinowy
Szacunkowe zasoby dyspozycyjne [m³/dobę]	252 228	466 000
Klasa jakości wody	Głównie II i III, lokalnie IV i V	I-III
Podatność na antropopresję	Podatny, bardzo podatny	Bardzo podatny, średnio i mało podatny

Źródło: Informator PSH: Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce.

Jednolite części wód powierzchniowych

Na terenie Gminy Sędziszów wody powierzchniowe występują głównie w postaci rzek, wód stojących o niewielkich powierzchniach oraz obszarów bagiennych. Rzeki stanowią:

- Mierzawa (dopływ Nidy) wraz z dopływami:
 - Lewe: Ciek od Przeląja, Ciek od Słupi, Dopływ spod Rożnicy, Łowinianka,
 - Prawy: Ciek od Gniewięcina,
- Dopływ z Węgrzynowa (dopływ Pilicy).

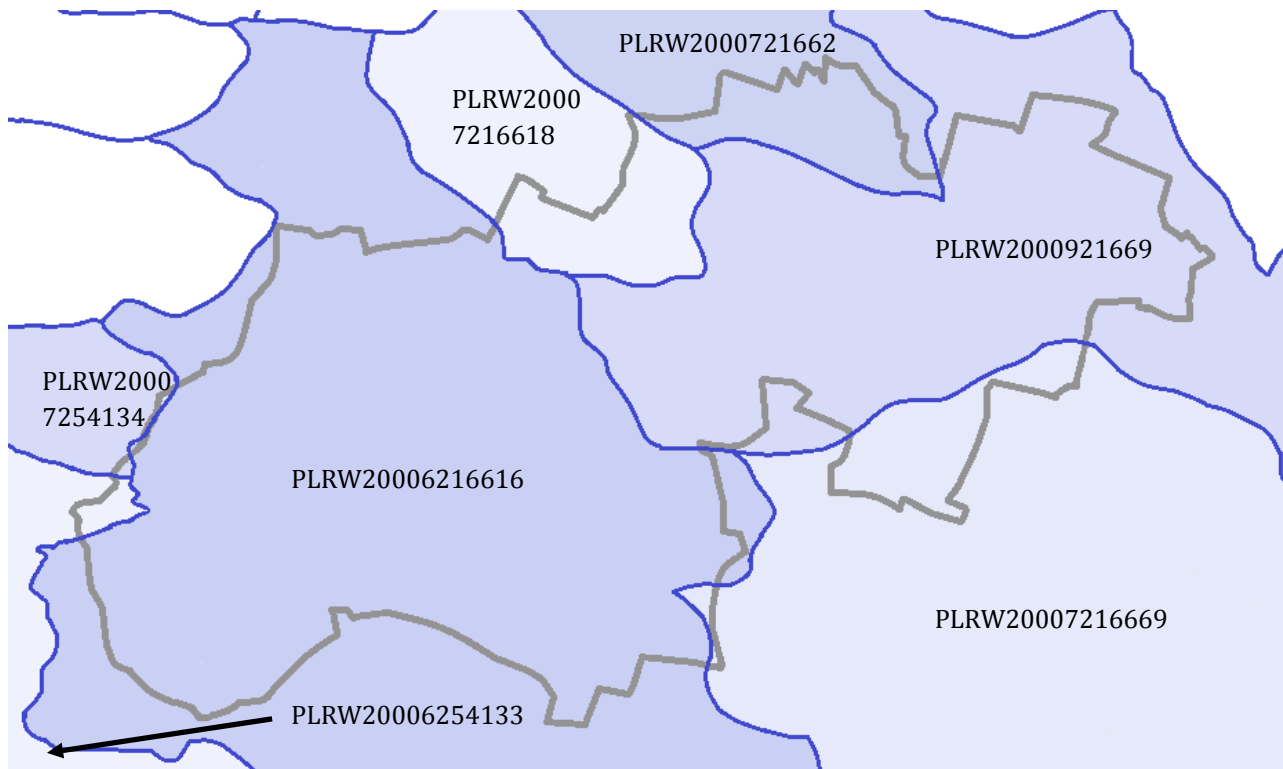
Gmina znajduje się w południowej części Synklinorium Szczecińsko-Łódzko-Miechowskiego, gdzie wyróżnić można Synklinorium nidziańskie i Elewację Miechowską (Pożaryski 1963). Ukształtowanie terenu Gminy jest wynikiem procesów geologicznych związanych z inwersją bruzdy środkowopolskiej i trwającą orogenezą alpejską. Ich skutkiem jest odsłanianie się na powierzchni węglanów kredowych, niewielki udział osadów zlodowaceń i rozmieszczenie rzek. Odpływ wód z większości terenu Gminy determinowany jest wykorzystywaniem przez Nidę synklinorium nidziańskiego i obecnością Zapadliska Przedkarpackiego. Występowanie zagłębień bezodpływowych może wynikać z obecności w podłożu słaboprzepuszczalnych osadów deluwialnych i glin zwałowych.

Gmina Sędziszów znajduje się na terenie 7 JCWP rzecznych (JCWPrz), tylko jeden z cieków podlega monitoringowi. Punkt monitoringu znajduje się w miejscowości Pawłowice na terenie Gminy Sędziszów. Dwa spośród cieków posiadają status SZCW oznaczający ciek znacznie zmieniony przez człowieka wskutek oddziaływania fizycznego. Dwie spośród 7 JCWP nie posiadają na terenie Gminy wód powierzchniowych, są to Mozgawa i Pilica od źródeł do dopływu z Węgrzynowa bez dopływu z Węgrzynowa.

Tabela 14. Charakterystyka JCWP na obszarze Gminy Sędziszów.

Kod JCWP PLRW2000...	Nazwa JCWP	Status	Monitowanie	Stan	Ryzyko	Lokalizacja
6216616	Mierzawa od Cieku od Gniewięcina	SZCW	nie	zły	zagrożona	Region wodny Górna Wisła RZGW Kraków
921669	Mierzawa od Cieku od Gniewięcina do ujścia	SZCW	tak	zły	zagrożona	
7216618	Dopływ spod Rożnicy	naturalna	nie	zły	zagrożona	
721662	Łowinka	naturalna	nie	zły	zagrożona	
7216669	Mozgawa	naturalna	nie	zły	zagrożona	
6254133	Pilica od źródeł do dopływu z Węgrzynowa bez dopływu z Węgrzynowa	naturalna	nie	dobry	niezagrożona	Region Wodny Środkowa Wisła RZGW Warszawa
7254134	Dopływ z Węgrzynowa	naturalna	nie	zły	zagrożona	

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły 2016.

Rysunek 9. Zasięg występowania JCWP względem Gminy Sędziszów.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 15. Ocena stanu monitorowanych JCWP na obszarze Gminy Sędziszów.

Lp.	Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP)			Ocena stanu na podstawie oceny WIOŚ						Rok
	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Nazwa PPK	elementów biologicznych	elementów hydromor-	elementów fizykoche-	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu JCW	
1	PLRW200 0 921669	Mierzawa od Cieku od Gniewięcina do ujęcia	Mierzawa-Pawłowice	umiarkowana	b.d.	b.d.	umiarkowany	poniżej dobrego	zły	2017
				słaba	dobra	dobra	słaby	poniżej dobrego	zły	2010-2015

Źródło: Wyniki klasyfikacji i oceny stanu wód powierzchniowych w województwie świętokrzyskim w roku 2015 i 2017.

Jedyny na terenie Gminy monitorowany ciek w 2017 r. posiadał stan ekologiczny umiarkowany, zaś stan chemiczny, z powodu zanieczyszczenia wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi (m.in. benzo(a)piren), zły. W 2015 roku stan ekologiczny był słaby, chemiczny zaś, z podobnych powodów jak w 2017 roku, zły. Stan ekologiczny uległ więc poprawie, natomiast chemiczny pozostał bez zmian. Według Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły wszystkie cieki powierzchniowe z terenu Gminy posiadały ogólny stan zły i zostały określone jako zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych dla wód powierzchniowych.

Zagrożenie powodziowe i osuwiskowe

Zagrożenie powodziowe według map ryzyka i zagrożenia powodziowego ISOK na terenie Gminy Sędziszów nie występuje. Stwierdzono jednakże, że Mierzawa oraz Ciek od Słupi mogły w przeszłości stanowić zagrożenie powodziowe. W 2010 roku na terenie Gminy doszło do podtopień spowodowanych wysokim stanem Mierzawy oraz Cieku od Gniewięcina. Zagrożenie podtopieniami spowodowanymi roztopami lub długotrwałymi opadami deszczu wraz ze zmianą klimatu może zostać zastąpione powodzią krótkotrwałymi powodowanymi przez deszcze nawalne. Według danych PGWPP (Hydroportal) na terenie Gminy znajduje się 6 jazów. Cieki na terenie Gminy są częściowo uregulowane, rzeka Mierzawa zaś jest rzeką silnie zmienioną wskutek działalności człowieka.

Na terenie Gminy nie występują osuwiska. Jednakże według Przeglądowej mapy osuwisk i terenów predysponowanych do występowania ruchów masowych (Projekt Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej SOPO, Etap I PIG) na terenie Gminy są dwa miejsca, na których nie wyklucza się możliwości rozwoju ruchów masowych. Znajdują się one w pobliżu miejscowości Piołunka oraz przy granicy Gminy na południe od miejscowości Zielonki. Są to tereny niezabudowane, dość urozmaicone pod względem krajobrazowym.

5.4.2. Analiza SWOT

Tabela 16. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarowanie wodami”.

Obszar interwencji „Gospodarowanie wodami”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
→ dobry stan chemiczny i ilościowy JCWPd 100 oraz 84, → położenie Gminy w zasięgu GZWP nr 409 i 408 Niecka Miechowska, → brak zagrożenia powodziowego dla ludności, → brak zagrożenia osuwiskami, → obecność punktu monitoringu wód podziemnych i rzecznych, → obecność bagien będących ważnymi elementami środowiska przyrodniczego, → poprawa stanu ekologicznego monitorowanego ciek w stosunku do poprzednich badań, → niektóre rzeki o statusie naturalnych,	→ występowanie presji antropogenicznej na wody podziemne, → podatność wód podziemnych na zanieczyszczenia, → brak warstw izolujących piętra wodonośne od powierzchni terenu, → zły stan jakościowy JCWP terenu Gminy, → brak monitoringu większości cieków na terenie Gminy, → występowanie cieków o statusie SZCW, → występowanie podtopień na terenie Gminy.
SZANSE	ZAGROŻENIA
→ powstanie punktów monitoringu JCWPd oraz JCWP, → wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców, → zwiększenie naturalnej retencji dzięki renaturyzacji rzek oraz ochronie bagien, → postęp technologiczny w dziedzinie komunikacji oraz rolnictwie ograniczający emisję zanieczyszczeń i presję środowiskową.	→ JCWP zagrożone nieosiągnięciem celu środowiskowego dla wód powierzchniowych, → przedłużające się okresy suszy, → zwiększenie zagrożenia powodziowego, → skażenie wód powierzchniowych i podziemnych przez zanieczyszczenia pochodzenia komunikacyjnego, ścieki komunalne oraz nawozy rolnicze i środki ochrony roślin, → przekształcanie koryt cieków skutkujące przyspieszeniem spływu wód, degradacją nisz ekologicznych i utrudnieniem migracji zwierząt.

5.5. Gospodarka wodno-ściekowa**5.5.1. Ocena stanu****Sieć wodociągowa**

W Gminie Sędziszów znajduje się osiem ujęć wód. Nie występują stacje uzdatniania wody (SUW). Sieć wodociągowa podlega zarządowi Zakładu Usług Komunalnych w Sędziszowie (ZUK Sędziszów). Na koniec 2019 roku długość sieci wyniosła 142,9 km zaś ilość przyłączy 2892, zwodociągowanie Gminy wyniosło więc 96,8% (dane Gminy). Wymagania dotyczące wody do spożycia zgodnie z art. 13 Ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę *itd.* [7] znajdują się w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi [14]. ZUK w Sędziszowie prowadzi regularne badania wody wodociągowej. Badania przeprowadzone w 2020 roku potwierdziły przydatność wody wodociągowej do

spożycia przez ludzi (ZUK Sędziszów). Charakterystyka studni wodociągowych Gminy znajduje się w tabeli 17, zaś sieci wodociągowej w tabeli 18.

Tabela 17. Charakterystyka studni wodociągowych na terenie Gminy Sędziszów.

Lokalizacja studni	Głębokość ujęcia [m]	Zaopatrywane miejscowości	Zaopatrywani mieszkańcy
Klimontów	30 i 50	Klimontów, Klimontówek	430
Krzcięcice	50 i 62	Krzcięcice, Słaboszowice	333
Mierzyn	30 i 35	Mierzyn, Aleksandrów, Piołunka	735
Mstyczów	50 i 50	Mstyczów, Jeżów, Podsadek, Krzelów, Białowieża, Czekań, Przełaj, Podlesie, Przełaj Czepiecki, Czepiec	860
Sędziszów „Drewniane”	42	Sędziszów, Borszowice, Grązów, Zagaje, Boleszowice, Zapusta, Gniewięcin, Piła	6 724
Sędziszów „Na Skarpie”	30 i 30		
Sędziszów „Północ” w Sosnowcu	60 i 60	Część Sędziszowa, Sosnowiec, Pawłowice, Boleszowice, Tarnawa, Szałas, Swaryszów, Marianów, Wojciechowice, Bugaj	2 294
Zielonki	70 i 70	Zielonki, Kaziny	403

Źródło: ZUK Sędziszów.

Tabela 18. Zaopatrzenie w wodę na terenie Gminy Sędziszów w latach 2016-2019.

Rok	2016	2017	2018	2019
Długość sieci wodociągowej bez przyłączy [km]	126,2	127,4	142,9	142,9
Ilość przyłączy[szt.]	2680	2727	2814	2892
Liczba ludności korzystająca z sieci wodociągowej [osoba]	10 916	11 126	11 571	11 779
Woda dostarczana gosp. domowym [m ³]	219 100	219 300	237 100	249 100

Źródło: dane Gminy.

Sieć kanalizacyjna

Na terenie Gminy Sędziszów funkcjonuje 1 oczyszczalnia ścieków komunalnych znajdująca się w mieście Sędziszów na południowym brzegu rzeki Mierzawa w pobliżu Fabryki Kotłów SEFAKO. Obsługuje część gminy Sędziszów (miejscowości: Sędziszów, Szałas oraz Tarnawa) oraz Słupia (miejscowości: Słupia Jędrzejowska, Rawka, Wywła oraz Nowa Wieś). Została wybudowana w latach 2014-2020 w miejscu starej oczyszczalni ścieków. Proces oczyszczania jest biologiczny na bazie osadu czynnego (mapadotacji.gov.pl). Długość sieci kanalizacyjnej na obszarze Gminy wynosi 28,2 km i jest do niej przyłączonych 496 gospodarstw. Skanalizowanie Gminy osiągnęło w 2019 roku 9,4% i obejmuje w większości mieszkańców miasta Sędziszów (według danych GUS jest to ponad 80% ludności miasta). Sieć kanalizacyjna podlega dalszej rozbudowie. Obsługą sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków zajmuje się Zakład Usług Komunalnych w Sędziszowie (ZUK w Sędziszowie). Na terenie Gminy funkcjonują również zbiorniki bezodpływowe oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków. Szamb w 2019 roku było 1 926, z czego na terenie miasta 437, zaś przydomowych

oczyszczalni ścieków 70, z czego 10 na terenie miasta (dane Gminy). Odbiorem ścieków z terenu Gminy Sędziszów zajmują się podmioty wymienione w tabeli 20.

Tabela 19. Gospodarowanie ściekami na terenie Gminy Sędziszów w latach 2016-2019.

Rok	2016	2017	2018	2019
Długość sieci kanalizacyjnej [km]	28	28	28	28,2
Ilość przyłączy kanalizacyjnych [szt.]	446	465	478	496
Liczba ludności korzystająca z sieci kanalizacyjnej [osoba]	6 046	6 053	6 057	6 062
Liczba ludności korzystająca z oczyszczalni ścieków [osoba]	b.d.	b.d.	b.d.	11 097
Ilość ścieków odprowadzanych siecią kanalizacyjną [m ³]	115 300	126 300	132 800	135 500
Ilość ścieków oczyszczonych w ciągu roku [m ³]	148 000	150 000	157 000	b.d.
Ilość zbiorników bezodpływowych [szt.]	1 821	1 821	1 879	1926
Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]	14	14	14	70

Źródło: dane GUS i Gminy.

Tabela 20. Podmioty posiadające zezwolenie na odbiór nieczystości ciekłych z terenu Gminy Sędziszów.

L.p.	Nazwa jednostki	Adres
1	Wywóz nieczystości płynnych Stanisław Zwierzchowski	Kozłów 118A, 32-241 Kozłów
2	Usługi Oczyszczania POLTER Paweł Bentkowski	Ul. Ogrodowa 20, 28-300 Jędrzejów
3	EKOM Maciejczyk Sp. J.	Ul. Paderewskiego 18, 25-004 Kielce
4	WC SERWIS Sp. z o.o. Spółka Komandytowa	Ul. Szybowa 2, 41-808 Zabrze
5	TORY Budziosz Grzegorz	Zagórze 50, 28-362 Nagłowice
6	Zakład Usług Komunalnych sp. z o.o.	Ul. Dworcowa 19, 28-340 Sędziszów
7	TOI TOI Polska Sp. z o.o.	Ul. Płochocińska 29, 03-044 Warszawa
8	F.H.U. AN-LUK Wałęcki Łukasz	Klimontów 118a, 28-340 Sędziszów
9	P.H.U. MARIO Jolanta Szymczyk-Smerkowska	Popowice 37, 28-363 Nagłowice
10	FEKO Sylwester Uzarewicz	Potok Mały 30, 28-300 Jędrzejów

Źródło: Wykaz podmiotów, które posiadają zezwolenie Burmistrza Sędziszowa w zakresie odbioru nieczystości ciekłych z terenu Gminy Sędziszów, dane na dzień 14.07.2020 r.

5.5.2. Analiza SWOT

Tabela 21. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka wodno - ściekowa”.

<i>Obszar interwencji „Gospodarka wodno-ściekowa”</i>	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
→ wysoki stopień zwodociągowania Gminy, → regularne badania potwierdzające przydatność wody wodociągowej do spożycia przez ludzi, → dość wysoki stopień skanalizowania miasta Sędziszów, → obecność nowoczesnej oczyszczalni ścieków na terenie Gminy, → obecność przydomowych oczyszczalni ścieków.	→ woda przeznaczona do spożycia pobierana z warstw zagrożonych zanieczyszczeniem z powierzchni terenu, → niski stopień skanalizowania Gminy, → wysoka liczba zbiorników bezodpływowych. → niewielka ilość przydomowych oczyszczalni ścieków/innych bardziej przyjaznych środowisku niż szamba instalacji.
SZANSE	ZAGROŻENIA
→ budowa stacji uzdatniania wody, → wyznaczenie stref ochrony pośredniej ujęć wód, → modernizacja systemu gospodarki ściekowej, → dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej, → wymiana szamb na bardziej ekologiczne formy gospodarowania ściekami, → pozyskiwanie dofinansowania na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej.	→ wzrost presji na wody podziemne pobierane w celach spożywczych, → awarie i nieszczelność przestarzałych bezodpływowych zbiorników na ścieki, → zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych ściekami, odpadami lub rolnicze, → brak świadomości niektórych właścicieli nieruchomości skutkujące niewłaściwym zagospodarowaniem powstałych nieczystości ciekłych, → niewłaściwe zagospodarowanie ścieków pochodzących ze zbiorników bezodpływowych.

5.6. Zasoby geologiczne

5.6.1. Ocena stanu Obszar Gminy charakteryzuje się krajobrazem wyżynnym. Tereny położone najniżej znajdują się w dolinie rzeki Mierzawa, która biegnie równoleżnikowo przez środkową część Gminy. Teren wznosi się na południe i północ od doliny, przy czym tereny położone najwyżej znajdują się w południowej i zachodniej części Gminy. Obszar Gminy nie jest szczególnie urozmaicony krajobrazowo, większość obszaru przedstawia bowiem rzeźbę falistą. Cieki powierzchniowe jednakże zwykle wcinają się dość głęboko tworząc wyraźne doliny (bdl.lasy.gov.pl, geoportal.gov.pl).

Większość terenu Gminy pokrywają krzemionkowo-węglanowe utwory najwyższej kredy górnej (mastrycht) oraz w południowo-zachodniej części Gminy, środkowej kredy górnej (koniak). Utwory te obejmują deponowane w środowisku morskim wapienie, kredę piszącą z krzemieniami, opoki, margle, wkładki piaskowców i gezy, zaś w południowo-zachodniej części poza wapieniami, opokami i marglami również fosforyty i czerty. Teren Gminy pokrywają ponadto utwory zlodowacenia południowopolskiego

i środkowopolskiego. Złodowacenie południowopolskie reprezentują głównie gliny zwałowe i podrzędnie piaski sandrowe. Środkowopolskie zaś piaski sandrowe deponowane przez wody roztopowe złodowacenia Odry odpływające na południe ku pradolinie podkarpackiej. Doliny rzeczne natomiast wypełniają współczesne osady rzeczne obejmujące głównie piaski i żwiry, ale również mady, torfy i namuły (dane PIG-PIB).

Na płytkie zaleganie utworów kredowych decydujący wpływ miała mezozoiczo/kenozoiczna aktywność tektoniczna związana z inwersją bruzdy środkowopolskiej i wyniesieniem przedgórskim Karpat (orogeneza alpejska). Jednakże największy wpływ na współczesne ukształtowanie terenu Gminy mają neogeńska i czwartorzędowa aktywność tektoniczna (Zuchiewicz *et al.* 2016) oraz procesy erozyjne.

Na podstawie dokumentacji PIG-PIB stwierdzono na terenie Gminy obecność następujących złóż (Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce, wg stanu na 31 XII 2019 r.):

- Krzcięcice: złoża piasku i żwiru, rozpoznane szczegółowo, pow. 1,1 ha, zasoby 49 tys ton,
- Tarnawa: złoża piasku i żwiru, rozpoznane wstępnie, pow. 78 ha, zasoby 16 729 tys ton,
- Nowa Wieś: złoża piasku i żwiru, rozpoznane szczegółowo, pow. 2,5 ha, zasoby 123 tys ton,
- Piła: złoża piasków i żwiru, rozpoznane szczegółowo, pow. 0,3 ha, zasoby 10 tys ton,
- Sędziszów: złoża piasków kwarcowych, rozpoznane szczegółowo, pow. 14,4 ha, zasoby 567 tys m³,
- Gródek-Sędziszów, złoża kruszyw naturalnych, wybilansowane.

Na terenie Gminy znajdują się ponadto miejsca niekoncesjonowanej eksploatacji złóż:

- W okolicach miejscowości Sosonowiec i Czekaj,
- Na północ od miejscowości Piolunka.

Żadne z wymienionych złóż nie podlega intensywnej eksploatacji i nie posiada wyznaczonego obszaru ani terenu górniczego. Niekoncesjonowane wydobywanie odbywa się w małej skali, jednakże nie będąc objęte nadzorem może stanowić zagrożenie dla środowiska (szczególnie dla wód podziemnych), powinno być więc likwidowane. Na terenie Gminy poszukiwano ponadto złóż piasku w okolicach miejscowości Bolesłacie i Podsadek, a także gliny wokół Jezowa, nie stwierdzono jednakże występowania żadnej z wymienionych kopalin.

5.6.2. Analiza SWOT

Tabela 22. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby geologiczne”.

Obszar interwencji „Zasoby geologiczne”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
→ brak intensywnej eksploatacji kopalin, → niewielka powierzchnia i głębokość wyrobisk, → brak dużych złóż, których wydobywanie powodowałoby zagrożenie dla środowiska.	→ niekoncesjonowana eksploatacja surowców, → kolizja udokumentowanych złóż kopalin i ich wydobywania z ochroną środowiska.

SZANSE	ZAGROŻENIA
→ rozwój nowych technologii poszukiwania i eksploatacji surowców mineralnych z poszanowaniem środowiska naturalnego, → monitoring wyrobisk poeksploatacyjnych, → likwidacja nielegalnego wydobycia surowców, → rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych stwarzająca nowe siedliska dla zwierząt.	→ intensywna eksploatacja złóż (przekształcenia rzeźby terenu, zmiana stosunków wodnych, degradacja gleb), → wzrost nielegalnego wydobycia, → składowanie odpadów lub ścieków na wyrobiskach poeksploatacyjnych.

5.7. Gleby

5.7.1. Ocena stanu Większość powierzchniowych utworów Gminy stanowią krzemionkowo-węglanowe skały kredowe. Występują ponadto gliny zwałowe, piaski sandrowe oraz utwory rzeczne. Jakość gleby zależy od skały macierzystej podłoża, ale przede wszystkim od stosunków wodnych, ukształtowania terenu oraz zależności od warunków atmosferycznych. Tereny Gminy nie są silnie pagórkowate, natomiast sieć wodna dość rozbudowana. Większość terenów Gminy pokrywają gleby mało i średnio podatne na suszę. Gleby podatne

i bardzo podatne na suszę występują podrzędnie głównie w zachodniej części Gminy (Mapa kategorii glebowych SMSR IUNG), gdzie skałą macierzystą podłoża są piaski sandrowe.

Według Strategii Rozwoju Gminy Sędziszów 2013-2020 spośród 9 748 ha gruntów ornych 46,1% stanowiły gleby klasy IV, czyli grunty średniej jakości, 24,7% grunty dobre klasy III, 17,4% grunty słabe klasy V, 11,1% grunty najslabsze klasy VI i VIz, zaś 0,7% grunty bardzo dobre klasy II. Większość użytków rolnych Gminy pokrywają więc gleby dobre i średnie. Według Urzędowej tabeli klas gruntów nadają się one do uprawy żyta, jęczmienia, owsa i ziemniaków, pszenicy i buraków cukrowych na glebach cięższych, a także pod sady na glebach lepszych. Pozostałą część stanowią głównie gleby słabe, trudne w uprawie i najslabsze, najlepsze pod zalesienie. Według Strategii Rozwoju Gminy Sędziszów 2013-2020 gleby na terenie Gminy są w większości kwaśne. Według aktualnych danych Gminy powierzchnia gruntów ornych w Gminie zmniejszyła się o prawie 120 ha.

Na terenie Gminy brak punktu monitoringu gleb. Monitoring gleb wynika z art. 101b. *Ustawy poś* [1] i odbywa się w ramach PMS. W 2015 roku do badań prowadzonych przez IUNG włączono punkt monitoringu o numerze 357 znajdujący się w miejscowości Olszówka Nowa w sąsiedniej gminie Wodzisław należącej, podobnie jak Sędziszów, do powiatu jędrzejowskiego. Badanie nie wykazały w tym punkcie zanieczyszczenia węglowodorami aromatycznymi (WWA), metalami ciężkimi ani pestycydami.

5.7.2. Analiza SWOT

Tabela 23. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gleby”.

Obszar interwencji „Gleby”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
→ długi okres wegetacyjny oraz krótkie, łagodne zimy, → większość gleb należących do klas dobrych i średnich, → gleby mało i średnio podatne na suszę, → przewidywany brak przekroczeń zawartości WWA, metali ciężkich oraz pestycydów w glebie,	→ brak punktu monitoringu gleb, → dość duża powierzchnia gleb słabych i najsłabszych, → większość gleb kwaśnych wymagających wapnowania.
SZANSE	ZAGROŻENIA
→ regularne badanie gleb, → stosowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej, → wzrost świadomości i wiedzy rolników odnośnie odpowiedzialnego stosowania nawozów i środków ochrony roślin, → rozwój rolnictwa ekologicznego, → zalesianie najsłabszych gleb, → coraz bardziej restrykcyjne normy środowiskowe dla zakładów, przedsiębiorstw oraz transportu zapobiegające skażeniu gleb, → dofinansowanie na zabiegi wapnowania, → zwiększanie naturalnej retencji zapobiegające przesuszaniu gleb.	→ rosnące zagrożenie wystąpienia zjawiska suszy i innych zjawisk ekstremalnych, → nieregularność opadów atmosferycznych, → zmiany klimatu mogące skutkować pojawieniem się nowych chorób i szkodników, → stosowanie nieodpowiednich metod uprawy ziemi stwarzające zagrożenie przesuszeniem i erozją gleb, → nadużywanie środków chemicznych skutkujące wzrostem jej zanieczyszczenia chemicznego, zakwaszenia oraz spadkiem urodzajności, → zagrożenie zanieczyszczeniem gleb związane z ruchem i infrastrukturą transportową oraz zabudową mieszkaniową.

5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów**5.8.1. Ocena stanu**

System gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gmin oraz obowiązki związane z gospodarką odpadami określają głównie: *Ustawa poś* [1], *ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* [8] oraz *ustawa o odpadach* [9].

Jak wynika z *Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*, do obowiązków gminy należy między innymi prowadzenie sprawozdawczości, polegającej na sporządzaniu rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, na podstawie których przygotowywane jest jedno zbiorcze sprawozdanie dotyczące wszystkich gmin, które Marszałek Województwa przekazuje do Ministra Środowiska. Ponadto gminy zostały zobowiązane do wyłonienia w drodze przetargu przedsiębiorstwa odbierającego odpady oraz dokonywania rozliczeń finansowych za ich odbiór.

Według *Ustawy o odpadach* dla osiągnięcia braku wpływu odpadów na środowisko, w celu wdrażania hierarchii sposobów postępowania z odpadami oraz zasady samowystarczalności i bliskości, a także utworzenia

oraz utrzymania zintegrowanej i wystarczającej sieci instalacji gospodarowania odpadami, opracowuje się na szczeblu krajowym i wojewódzkim plany gospodarki odpadami. Zawierają one analizę aktualnego stanu gospodarki odpadami, identyfikują problemy w jej zakresie, prognozują zmiany, formułują przyjęte cele i kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów i kształtowania gospodarki odpadami, a także wskazują instalacje komunalne na obszarze województwa. Według ustawy, instalacja komunalna do przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych lub pozostałości z przetwarzania tych odpadów powinna zapewniać mechaniczno-biologiczne przetwarzanie tych odpadów i wydzielenie z odpadów zmieszanych frakcji nadających się w całości lub części do odzysku oraz składowanie odpadów powstających po mechaniczno-biologicznym przetwarzaniu lub sortowaniu tych odpadów. Listę funkcjonujących instalacji prowadzi Marszałek województwa w Biuletynie Informacji Publicznej, jest ona aktualizowana na bieżąco.

25 września 2019 roku Marszałek Województwa Świętokrzyskiego opublikował listę funkcjonujących instalacji spełniających wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje pozwalające na przetwarzanie lub składowanie odpadów oraz listę instalacji planowanych do budowy, rozbudowy lub modernizacji (tabele 24-26). Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego według nowej ustawy o odpadach jeszcze nie powstał.

Według Ustawy o odpadach gospodarka odpadami nie może powodować zagrożenia dla wody, powietrza, gleby, roślin i zwierząt, uciążliwości przez hałas lub zapach, a także wywoływać niekorzystnych skutków dla terenów wiejskich lub miejsc o szczególnym znaczeniu. Wprowadza hierarchię postępowania z odpadami oraz zasady ich przetwarzania. Jedną z nich jest zasada bliskości, mówiąca o przetwarzaniu odpadów w miejscu położnym możliwie najbliżej miejsca ich wytworzenia. Instalacje komunalne położone najbliżej Gminy Sędziszów umieszczone są w tabeli 27.

Tabela 24. Instalacje mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielenia z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub części do odzysku położone w województwie świętokrzyskim.

L.p.	Gmina	Adres instalacji	Podmiot zarządzający instalacją
1.	Baćkowice	Janczyce 50, 27-552 Baćkowice	Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Janczycach
2.	Końskie	Końskie, ul. Spacerowa 145, 26-200 Końskie	Regionalny Zakład Zagospodarowania Odpadów Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Końskich Sp. z o.o.
3.	Kunów	Janik, ul. Borowska 1, 27-415 Kunów	Zakład Unieszkodliwiania Odpadów "Janik" Sp. z o.o.
4.	Strawczyn	Promnik, ul. Św. Tekli 62, 26-067 Strawczyn	Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o.
5.	Tuczepy	Rzędów 40, 28-142 Tuczepy	Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. w Rzędowie

6.	Włoszczowa	Włoszczowa, ul. Przedborska 89, 29-100 Włoszczowa	Zakład Przetwarzania Odpadów Komunalnych "Kępny Ług" Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. we Włoszczowie

Źródło: Lista Marszałka Województwa Świętokrzyskiego.

Tabela 25. Instalacje do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych położone w województwie świętokrzyskim.

L.p.	Gmina	Adres instalacji	Podmiot zarządzający instalacją
1.	Busko-Zdrój	Dobrowoda, 28-100 Busko-Zdrój	Składowisko Odpadów Komunalnych w Dobrowodzie Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Busku-Zdroju
2.	Baćkowice	Janczyce 50, 27-552 Baćkowice	Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Janczycach
3.	Końskie	Końskie, ul. Spacerowa 145, 26-200 Końskie	Regionalny Zakład Zagospodarowania Odpadów Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Końskich Sp. z o.o.
4.	Kunów	Janik, ul. Borowska 1, 27-415 Kunów	Zakład Unieszkodliwiania Odpadów "Janik" Sp. z o.o.
5.	Staszów	Grzybów, 28-200 Staszów	Składowisko Odpadów Komunalnych Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. w Rzędowie
6.	Staszów	Staszów, ul. Pocieszka, 28-200 Staszów	Wysypisko Odpadów Komunalnych Staszów-Pocieszka Zakładu Gospodarki Komunalnej Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Staszowie Spółka Gminy z o.o.
7.	Strawczyn	Promnik, ul. Św. Tekli 62, 26-067 Strawczyn	Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o.
8.	Włoszczowa	Włoszczowa, ul. Przedborska 89, 29-100 Włoszczowa	Zakład Przetwarzania Odpadów Komunalnych "Kępny Ług" Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. we Włoszczowie

Źródło: Lista Marszałka Województwa Świętokrzyskiego.

Tabela 26. Instalacje planowane do rozbudowy/modernizacji w województwie świętokrzyskim.

Lp.	Gmina	Adres instalacji	Planowane działanie	Podmiot zarządzający instalacją
Instalacje mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielenia z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub części do odzysku				
1.	Baćkowice	Jancyce 50, 27-552 Baćkowice	modernizacja	Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Janczycach
2.	Końskie	Końskie, ul. Spacerowa 145, 26-200 Końskie	modernizacja	Regionalny Zakład Zagospodarowania Odpadów Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Końskich Sp. z o.o.
3.	Kunów	Janik, ul. Borowska 1, 27-415 Kunów	modernizacja	Zakład Unieszkodliwiania Odpadów "Janik" Sp. z o.o.
4.	Strawczyn	Promnik, ul. Św. Tekli 62, 26-067 Strawczyn	modernizacja	Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o.
5.	Tuczępy	Rzędów 40, 28-142 Tuczępy	modernizacja	Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. w Rzędowie
6.	Włoszczowa	Włoszczowa, ul. Przedborska 89, 29-100 Włoszczowa	modernizacja i rozbudowa	Zakład Przetwarzania Odpadów Komunalnych "Kępny Ług" Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. we Włoszczowie
Instalacje do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych				
7.	Baćkowice	Jancyce 50, 27-552 Baćkowice	modernizacja	Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Janczycach
8.	Staszów	Grzybów, 28-200 Staszów	rozbudowa	Składowisko Odpadów Komunalnych Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. w Rzędowie
9.	Strawczyn	Promnik, ul. Św. Tekli 62, 26-067 Strawczyn	modernizacja i rozbudowa	Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o.

Źródło: Lista Marszałka Województwa Świętokrzyskiego.

Tabela 27. Instalacje komunalne położone najbliżej Gminy Sędziszów.

Lp.	Województwo	Gmina	Adres instalacji	Podmiot zarządzający instalacją	Typ działań na instalacji
1.	Świętokrzyskie	Busko-Zdrój	Dobrowoda, 28-100 Busko-Zdrój	Składowisko Odpadów Komunalnych w Dobrowodzie Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Busku-Zdroju	składowanie
2.	Świętokrzyskie	Strawczyn	Promnik, ul. Św. Tekli 62, 26-067 Strawczyn	Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o.	przetwarzanie i składowanie
3.	Świętokrzyskie	Włoszczowa	ul. Przedborska 89, 29-100 Włoszczowa	Zakład Przetwarzania Odpadów Komunalnych "Kępny Ług" Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. we Włoszczowie	przetwarzanie i składowanie
4.	Śląskie	Zawiercie	ul. Podmiejska 53, 42-400 Zawiercie	Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.	przetwarzanie i składowanie
5.	Małopolskie	Bolesław	ul. Osadowa 1, 32-329 Bolesław	Zakład Gospodarki Komunalnej "Bolesław" Sp. z o.o.	przetwarzanie i składowanie
6.	Małopolskie	Kraków	ul. Półłanki 64, 30-740 Kraków	Remondis Kraków Sp. z o.o.	przetwarzanie

Źródło: Lista Marszałka Województwa Świętokrzyskiego, Śląskiego i Małopolskiego.

Odbiorem odpadów komunalnych na terenie Gminy Sędziszów od 3 lipca 2019 roku zajmuje się firma "EKOM" Maciejczyk Sp. J. z siedzibą na ul. Zakładowej 29, 26-052 Nowiny. Odbiór odpadów zmieszanych i segregowanych dla mieszkańców miejscowości wiejskich odbywa się raz w miesiącu, zaś dla mieszkańców miasta dwa do trzech razy w miesiącu. Odpady wielkogabarytowe zaś odbierane są raz na kilka miesięcy w określonym terminie (dane Gminy).

Drugim filarem gospodarki odpadami na terenie Gminy, jest działający na terenie Bazy Sprzętowo-Magazynowej ZUK w mieście Sędziszów przy ulicy Polnej 29 Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Odpady do punktu należy dostarczyć własnym środkiem transportu, ale przyjęcie odpadów jest bezpłatne i odbywa się w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami. Przyjmowane odpady obejmują: papier, metale, tworzywa sztuczne, szkło, odpady opakowaniowe wielomateriałowe, odpady niebezpieczne, przeterminowane leki i chemikalia, igły i strzykawki niebędące odpadami medycznymi (tj.: pochodzące z gospodarstw domowych powstające wskutek przyjmowania leków lub samodzielnych badań), zużyte baterie

i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, odpady budowlane i rozbiórkowe, tekstylia i odzież. W stosunku do opon, odpadów wielkogabarytowych oraz rozbiórkowych istnieją ograniczenia w ilości na rok, jest to odpowiednio: 4 opony, 250 kg i 1000 kg z zadeklarowanej nieruchomości. W PSZOK nie są przyjmowane odpady zmieszane, a ponadto: niebezpieczne, w tym azbest, części samochodowe, materiały izolacyjne, szkło budowlane, odpady w uszkodzonych opakowaniach i nierozdrobnione gałęzie (Regulamin PSZOK Sędziszów).

Tabela 28. Informacja o odebranych odpadach komunalnych z terenu Gminy Sędziszów w latach 2017 - 2018.

Kod odpadów komunalnych	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów [Mg]	
		2017	2018
		20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	23,3	26,6
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	99,65	131,8
15 01 04	Opakowania z metali	7,2	8,14
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	125,84	79,4
15 01 07	Opakowania ze szkła	130,2	160,5
16 01 03	Zużyte opony	3,5	4
17 09 01	Odpady z betonu, gruz betonowy z rozbiórek i remontów	12,2	14,1
20 01 08	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	151,45	9,9
20 01 23	Zużyte urządzenia zawierające freony	1,34	1,69
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,22	b.d.
20 01 35	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	1,45	1,72
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 i 10 01 35	1,5	3,16
20 01 99	Inne niż wymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	15,8	41,9
20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji	93,55	1 798
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	18,31	20,93

Źródło: dane Gminy, Analiza roczna stanu gospodarki odpadami komunalnymi za 2017 i 2018 rok.

Tabela 29. Informacja o odpadach komunalnych odebranych w PSZOK na terenie Gminy Sędziszów w latach 2017 i 2018.

Kod odpadów komunalnych	Rodzaj odpadów	Masa odpadów odebranych w PSZOK [Mg]	
		2017	2018
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury (GUS)	b.d.	7,8
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych (GUS)	0,2	4,5
15 01 07	Opakowania ze szkła	0,55	1,4
16 01 03	Zużyte opony	1,7	3,6
17 09 01	Odpady z betonu, gruz betonowy z rozbiórek i remontów	1,05	16,2
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 i 10 01 35	0,8	b.d.
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	1,85	12,8

Źródło: Analiza roczna stanu gospodarki odpadami komunalnymi za 2017 i 2018 rok.

Według Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi za rok 2018 Gmina Sędziszów w danym roku osiągnęła poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła wynoszący 57,35%. Natomiast poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania wyniósł 0%. Gmina osiągnęła wymagane wówczas poziomy. W stosunku do roku 2017 poziomy osiągnięte przez Gminę były lepsze.

Według Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach począwszy od roku 2020 wymagany poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych powinien wynieść 50%, zaś do 16 lipca 2020 roku poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przeznaczonych do składowania powinien osiągnąć wartość nie większą niż 35%. Sposoby obliczania tych wskaźników zgodnie z art. 3b.3. oraz art. 3c.2. Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach znajdują się w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych [15] oraz w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie poziomów ograniczania składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji [16].

Gmina Sędziszów posiada Program usuwania wyrobów zawierających azbest na lata 2008-2032 (PUA). W ostatnich latach (2016-2019) z terenu Gminy usunięto 401.174 Mg wyrobów azbestowych. Według danych Gminy na jej terenie zostało jeszcze do usunięcia około 5 819,868 Mg wyrobów azbestowych. Ilość wyrobów usuwana w ciągu roku zależy przede wszystkim od liczby wniosków złożonych przez mieszkańców.

5.8.2. Analiza SWOT

Tabela 30. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów”.

<i>Obszar interwencji „Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów”</i>	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
→ system selektywnego zbierania odpadów obejmujący większość mieszkańców Gminy, → prowadzenie segregacji śmieci przez większość mieszkańców Gminy, → istniejący na terenie Gminy PSZOK, → osiągnięty wymagany poziom recyklingu odpadów komunalnych, → osiągnięty wymagany poziom ograniczenia masy składowanych odpadów komunalnych, → duża i nadal rosnąca świadomość mieszkańców w zakresie postępowania z odpadami.	→ duży udział zmieszanych odpadów komunalnych w łącznej ilości odebranych odpadów, → rosnąca ilość powstających odpadów, → wysokie koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami, → dość duża ilość wyrobów azbestowych pozostała do usunięcia.
SZANSE	ZAGROŻENIA
→ utrzymanie i rozwój nowoczesnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, → dalszy rozwój segregacji odpadów, → spadek ilości wytwarzanych odpadów komunalnych, → wyeliminowanie odpadów zmieszanych ze strumienia odpadów, → wzrost świadomości mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami oraz ograniczenia ich wytwarzania, → dążenie do gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym.	→ dalszy wzrost ilość powstających odpadów, → trudności we właściwej segregacji odpadów przez mieszkańców, → trudności we wprowadzaniu dalszych zmian w przepisach gospodarowania odpadami komunalnymi często prowadzące do nieprawidłowości w funkcjonowaniu nowego systemu, → wzrost opłat dla mieszkańców za system gospodarowania odpadami na terenie Gminy, → powstawanie nielegalnych składowisk odpadów, → nieświadomość społeczna w zakresie konieczności ograniczania ilości powstających odpadów, hierarchii postępowania z odpadami i ich ogólnej szkodliwości, → rosnące problemy z zagospodarowywaniem odpadów pochodzenia rolniczego i przemysłowego.

5.9. Zasoby przyrodnicze**5.9.1. Ocena stanu****Flora i fauna**

Lasy stanowią 16,8% całkowitej powierzchni Gminy Sędziszów. W większości są to lasy mieszane z przewagą sosny, złożone ponadto z dębów, jodeł, grabów, brzoź i osik. Miejscami występują dodatkowo

świerki, modrzewie, olchy, wierzby, klony i buki. Dość zróżnicowany jest natomiast podszyt, tworzą go głównie kruszyna, leszczyna i jarzębina, występują jednakże również czarny bez oraz czeremcha. Największy kompleks leśny znajduje się w zachodniej części Gminy, rośnie na słabych glebach utworzonych na piaskach fluwioglacjalnych (Bank danych o lasach). Na terenie Gminy brak punktów krajowego monitoringu lasów (Monitoring Lasów w Polsce, GIOŚ). Według Raportu o stanie lasów 2018 na terenie województwa świętokrzyskiego i terenu Gminy Sędziszów około 20% drzew monitorowanych gatunków reprezentuje klasy defoliacji od 2 (średnia defoliacja) do 4 (martwe drzewa). W stosunku do roku 2017 stan uległ poprawie. Podobny trend stwierdzono w stosunku do ogółu lasów w Polsce. Zaobserwowano jednakże wzrost zagrożenia ze strony suszy, huraganowych wiatrów, szkodników oraz pożarów. Na terenie Gminy Sędziszów zagrożenie dla lasów stanowią wichury i gradobicia, które już nawiedzały tereny Gminy w 2013 i 2016 roku. Jednakże największym zagrożeniem pozostają pożary, których ilość na terenie województwa świętokrzyskiego niezmiennie jest jedną z wyższych w kraju. Lasy na terenie Gminy są intensywnie użytkowane w celach gospodarczych. Poza zbiorowiskami leśnymi na terenie Gminy występują murawy kserotermiczne charakterystyczne dla gleb wapiennych oraz agrocenozy chwastów polnych z rzadkimi gatunkami flory (Strategia rozwoju Gminy Sędziszów 2013-2020).

Spośród zwierząt, które można spotkać na terenie Gminy wymienić można pospolite ssaki, jak dzik, sarna, zając i lis, ponadto: jeź, wiewiórka, bóbr i łasica oraz rzadziej spotykanego gronostaja. Do płazów i gadów należą spotykane w pobliżu wód ropuchy, żaby, traszki i rzekotka, z gadów natomiast dwa gatunki jaszczurek, zaskroniec i żmija. W wodach płynących na terenie Gminy występują pstrąg potokowy, lipień i jaź, stawy natomiast zamieszkują gatunki hodowlane. Spośród awifauny na terenie Gminy występują nietoperze i wiele gatunków ptaków, m.in.: sowy, pustułka, czajka, kukułka, gil, zimorodek, bocian czarny, perkoz, myszołów i jastrząb. Spośród stawonogów występuje ściśle chroniony Czerwończyk nieparek znajdujący się na Czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce, ponadto trzmiele i chrząszcze oraz charakterystyczne dla agrocenoz pająki (Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sędziszów, Strategia rozwoju Gminy Sędziszów 2013-2020).

Korytarze ekologiczne

Przez teren Gminy mógłby przebiegać korytarz ekologiczny łączący dolinę dolnej Nidy z doliną górnej Pilicy. Jednakże brak ciągłych kompleksów leśnych oraz silnie przekształcony środkowy fragment Mierzawy, wraz z miastem Sędziszów stanowią barierę.

Formy ochrony przyrody

Ustanawianie i cele istnienia form ochrony przyrody opisują przepisy Ustawy o *ochronie przyrody* [10]. Zgodnie z art. 112 ww. ustawy różnorodność biologiczna i krajobrazowa podlega PMS. Tereny chronione stanowią około 40% ogólnej powierzchni Gminy Sędziszów i zajmują 5 848 ha. Stanowią je następujące formy ochrony przyrody (dane GDOŚ):

- **Miechowsko-Działoszycki Obszar Chronionego Krajobrazu (MDzOChK)**

Ustanowiony został w 1995 roku. Najbardziej aktualnym aktem prawnym odnoszącym się do MDzOChK jest Uchwała Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 r. (Dz. Urz. 2013 poz. 3314). Opisuje ona przebieg granic MDzOChK, określa działania ochronne oraz formułuje zakazy. MDzOChK ustanowiony został w celu ochrony zbiorników wód powierzchniowych, chronionych gatunków zwierząt, roślin i grzybów oraz krajobrazu. Zaleca zachowanie śródpolnych oczek wodnych, torfowisk, terenów podmokłych, a także polan, wrzosowisk i muraw. Podkreśla wagę utrzymania ciągłości ekosystemów leśnych i korytarzy ekologicznych. Zaleca ponadto zachowanie wyróżniających się tworów przyrody nieożywionej, w tym średniowiecznych grodzisk i innych zabytków. Na terenie MDzOChK znajdują się zbiorowiska leśne, które pełnią funkcje wodochronne dla zbiornika wód podziemnych. MDzOChK posiada urozmaiconą rzeźbę terenu, co przekłada się na bogactwo zbiorowisk roślinnych. Spośród gatunków roślin spotkać można: zawilec wielkokwiatowy, tojad dziobaty, dzwoniecznik wonny, miodunkę miękkowłosą, orlik pospolity, pluskawicę europejską, ciemiężycę zieloną oraz storczyki.

- **Dolina Górnej Mierzawy - Obszar Natura 2000 PLH260017**

Ustanowiony w 2011 roku jako Obszar Natura 2000 w ramach Dyrektywy siedliskowej (2011/64/UE). Planu zadań ochronnych, jest na etapie projektowania (RDOŚ Kraków). Obejmuje dolinę rzeczną o urozmaiconej rzeźbie, złożonej ze wzgórz i obniżen zajętych przez rzeki i stawy oraz porośniętych łąkami. Na terenie Doliny bytują zwierzęta ważna dla Wspólnoty, m.in.: ptaki: błotniak łąkowy i stawowy, derkacz, gąsiorek, trzmiełojad, zimorodek i bocian biały, ssaki: bóbr europejski i wydra, płazy: traszka grzebieniasta i kumak nizinny, bezkręgowce: czerwończyk fioletek i nieparek oraz modraszka telejus. Spośród gatunków roślin wymienić można charakterystyczne dla łąk grądowych, trzęślicowych oraz zbiorowisk namułkowych z klasy Isoeto-Nanojuncetae (Strategia rozwoju Gminy Sędziszów 2013-2020, ine.eko.org.pl).

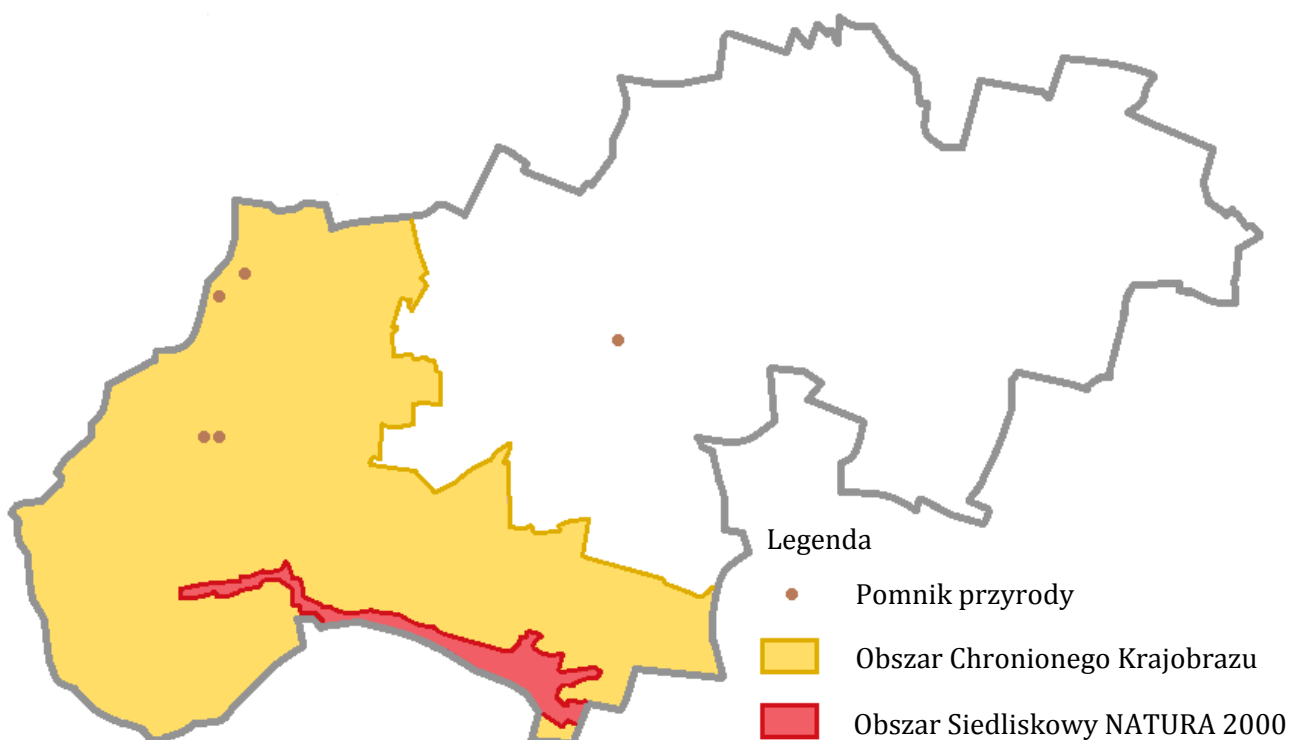
- **Pomniki przyrody**

Na terenie Gminy znajduje się 5 pomników przyrody. Obejmują one okazy drzew z gatunków: buk szkarłatny, dąb szypułkowy oraz modrzew europejski.

Infrastruktura turystyczna

Na terenie Gminy w mieście Sędziszów znajduje się Baza Turystyczno-Kulturalna na ulicy Sportowej. W jej pobliżu biegnie ścieżka rowerowa o długości 1,2 km. otaczająca dwa zbiorniki wodne. Na tej samej ulicy co baza poprowadzona jest ponadto ścieżka dydaktyczna, edukująca ekologicznie oraz zdrowotnie (dane Gminy). Poza terenem miasta również istnieją miejsca atrakcyjnie turystycznie, np.: Pałac w Krzelowie i okoliczne stawy, a także doliny rzeczne i tereny wiejskie wraz z otaczającym krajobrazem. Mimo, że Gmina posiada znaczny potencjał rozwoju turystyki rowerowej, brak jest wytyczonych szlaków rowerowych i turystycznych. Ponadto przekształcenie dolin rzecznych zmniejsza ich użyteczność turystyczną, np.: dla kajakarzy. Także ograniczona lesistość obniża wartość turystyczną Gminy.

Rysunek 10. Formy ochrony przyrody w Gminie Sędziszów.

Źródło: opracowanie własne.

5.9.2. Analiza SWOT

Tabela 31. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby przyrodnicze”.

Obszar interwencji „Zasoby przyrodnicze”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
→ obecność na terenie Gminy terenów chronionych, → bogactwo fauny i flory podlegające ochronie w ramach form ochrony przyrody, → szlaki komunikacyjne o średnim natężeniu ruchu,	→ przekształcenie naturalnego krajobrazu ze względu na działalność gospodarczą, → poziom uszkodzenia lasów na poziomie 20%, → lasy zagrożone suszą, ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi oraz pożarami, → niewielka lesistość Gminy, → intensywne użytkowanie lasów gospodarczych, → znaczne przekształcenie dolin rzecznych, → obecność barier ekologicznych,
SZANSE	ZAGROŻENIA
→ kształtowanie systemu naturalnych powiązań przyrodniczych, obejmujących łąki, zadrzewienia śródpolne oraz bagna i lasy, mające zasadniczy wpływ na utrzymanie równowagi biologicznej w środowisku,	→ postępujące przekształcanie naturalnego krajobrazu, → zanieczyszczenie środowiska pochodzące z sektora transportowego, rolniczego i przemysłowego, → występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych

→ ochrona i zwiększanie zasobów leśnych w celu utrzymania ciągłości i trwałości ich ekosystemów, → zwiększenie powierzchni lasów ochronnych, → poprawa struktury gatunkowej drzewostanów, → renaturyzacja rzek, odnawianie zadrzewień śródpolnych oraz bagien, → likwidacja barier ekologicznych (np.: tworzenie przejść dla zwierząt), → wyznaczanie szlaków turystycznych porządkujących ruch turystyczny, → wzrost świadomości mieszkańców w zakresie ochrony naturalnego środowiska.	(np.: wichury, gradobicia), → postępujące zmiany klimatu, → niedostosowanie prowadzonej gospodarki leśnej do zmieniającego się klimatu, → zagrożenie suszą i pożarami.

5.10. Zagrożenia poważnymi awariami

5.10.1. Ocena stanu

Zgodnie z art. 271b *Ustawy poś* [1], Główny Inspektor Ochrony Środowiska jest organem właściwym do realizacji zadań Ministra Środowiska w sprawach: przeciwdziałania poważnym awariom, transgranicznym skutkom awarii przemysłowych oraz awaryjnym zanieczyszczeniom wód granicznych. Zaś zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt. 4 oraz art. 29 pkt. 3 *Ustawy o inspekcji ochrony środowiska* [5] do zadań Inspekcji Ochrony Środowiska należy również nadzór nad usuwaniem skutków awarii. *Ustawa poś* (w szczególności tytuł IV tej ustawy) implementuje przepisy Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi, zmieniającej, a następnie uchylającej dyrektywę Rady 96/82/WE (Dz. Urz. UE 2012 L 197) oraz Konwencji w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych (Dz. U. 2004 nr 129, poz. 1352). Ww. akty prawne regulują kwestie zapobiegania poważnym awariom, które mogą być następstwem określonych działań przemysłowych oraz ograniczania ich skutków dla zdrowia ludzi i środowiska. GIOŚ zgodnie z art. 31 ust. 2 *Ustawy o inspekcji ochrony środowiska* prowadzi rejestr poważnych awarii.

Na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Gminy na terenie Gminy Sędziszów nie wystąpiło zdarzenie o znamionach poważnej awarii. Jednakże w Gminie umiejscowiony jest jeden zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Jest to Terminal Gazu LPG w Sędziszowie znajdujący się w miejscowości Pawłowice obsługiwany przez firmę Gaspol. Zakład zajmuje się rozładunkiem i załadunkiem system gazem, rozlewaniem gazu do butli, odsiarczaniem i filtracją gazu, mieszaniem gazów i jego magazynowaniem. Na terenie zakładu używane są substancje toksyczne i łatwopalne. Zakład wypełnił ciężące na nim przepisami *Ustawy poś* obowiązki sporządzając i wdrażając niezbędne dokumenty (Informacje na temat środków bezpieczeństwa i sposobu postępowania w przypadku wystąpienia awarii przemysłowej Terminal LPG w Sędziszowie, Zawiadomienie ŚKWPS o sporządzeniu zewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego).

Obszary zdegradowane i wymagające rekultywacji

Według danych GDOŚ na terenie Gminy Sędziszów nie występują tereny gdzie zaistniałyby szkody w środowisku lub zanieczyszczona byłaby powierzchnia ziemi.

Kopalnie odkrywkowe na obszarze Gminy zajmują małą powierzchnię i nie posiadają głębokich wyrobisk, które mogłyby wpływać na stosunki wodne. Należą jednakże do eksploatacji niekoncesjonowanej, która przy braku nadzoru może stanowić zagrożenie dla środowiska, w tym dla wód podziemnych. Ponadto istnieje niebezpieczeństwo wykorzystania wyrobisk poeksploatacyjnych do nielegalnego składowania odpadów po zakończeniu wydobywania. Dlatego należy prowadzić monitoring wyrobisk, zapobiegać nielegalnemu wydobywaniu, a także podjąć ewentualne działania kompensacyjne, mające na celu zniwelowanie negatywnych skutków wydobywania. Pozostawienie wyrobisk samorekultywacji przez powolną renaturyzację może być niewystarczające.

Na terenie Gminy Sędziszów obiekty mogące stanowić potencjalne źródło zanieczyszczeń dla środowiska to: PSZOK, oczyszczalnia ścieków, obiekty produkcyjne, w tym Terminal Gazu LPG, szlaki komunikacyjne oraz ewentualne nielegalne składowiska odpadów. Użytkowanie oczyszczalni ścieków oraz PSZOK z należytą uwagą oraz zgodnie z przeznaczeniem nie powinno zagrażać środowisku. Również obiekty produkcyjne prowadzone w sposób odpowiedzialny nie stanowią zagrożenia. Terminal Gazu LPG będąc zakładem o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR), w efekcie takiego zdarzenia może powodować zagrożenie dla środowiska. Działalność zakładu zgodnie z opracowaną dokumentacją (Informacje na temat środków bezpieczeństwa i sposobu postępowania w przypadku wystąpienia awarii przemysłowej Terminal LPG w Sędziszowie), minimalizuje ryzyko powstania awarii, w tym zagrożenia dla środowiska. Szlaki komunikacyjne, które na terenie Gminy służą głównie ruchowi lokalnemu nie stanowią zagrożenia. Jednakże linia kolejowa mogąca być wykorzystywana do przewozu substancji niebezpiecznych w razie wystąpienia zdarzeń komunikacyjnych stanowi zagrożenie dla środowiska związane z wyciekiem szkodliwych substancji. Zarządzanie ruchem według obowiązujących zasad bezpieczeństwa powinno zminimalizować ryzyko wystąpienia zdarzeń komunikacyjnych i związanego z nimi niebezpieczeństwa.

Składowiska odpadów komunalnych stanowią duże zagrożenie dla środowiska i ludzi. Wywierają presję na wody podziemne, szczególnie w przypadku odkrytych GZWP, a także jeśli nie posiadają warstw uszczelniających. Stanowią ponadto zagrożenie dla wód powierzchniowych, gleb, dzikich zwierząt oraz pożarowe. Na terenie Gminy znajduje się funkcjonujące od 1994 roku składowisko odpadów komunalnych w Borszowicach, nie jest umieszczone na liście instalacji komunalnych prowadzonej przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego i nie jest aktualnie użytkowane. Teren wysypiska jest dzierżawiony od Gminy. Wysypisko posiada uszczelnione dno, jednakże może być to niewystarczająca ochrona dla wód podziemnych odkrytego GZWP nr 409, z którego pochodzi woda przeznaczona do spożycia. Ponadto w 2019 roku doszło do pożaru składowiska, który jednakże udało się opanować. Zagrożenie stanowią również tzw. "dzikie wysypiska śmieci", nie posiadają one warstw uszczelniających, nie są ogrodzone, ponadto mogą być zlokalizowane w lasach i stanowić dla nich zagrożenie pożarem. Wysypiska śmieci, szczególnie dzikie, powinny być niezwłocznie likwidowane teren zaś rekultywowany.

Katastrofy naturalne

Zmieniający się klimat wpływa na wzrost zagrożenia wystąpieniem katastrof naturalnych, które podobnie jak poważne awarie przemysłowe powodują zagrożenie zdrowia i życia ludzi. Na terenie Gminy w 2013 i 2016 roku występowały wichury, zaś w 2016 roku również gradobicie, które uszkodziło 1319,89 ha upraw. Poza pożarem składowiska odpadów w 2019 roku nie stwierdzono wystąpienia poważnych pożarów. W roku 2017 oraz 2018 teren Gminy nawiedziła klęska suszy powodując straty na odpowiednio: 684,88 oraz 42,84 ha. Według danych IUNG w 2019 roku wskaźnik KBW najniższą wartość na terenie Gminy Sędziszów osiągnął w czerwcu i lipcu. W tym okresie ponad 30% do 80% gleb na terenie Gminy zagrożonych było wystąpieniem suszy i pojawieniem się strat w branży rolniczej. W 2019 r. teren Gminy dotknięty był przymrozkami, które spowodowały straty na nieco ponad 6 ha upraw.

5.10.2. Analiza SWOT

Tabela 32. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zagrożenia poważnymi awariami”.

<i>Obszar interwencji „Zagrożenia poważnymi awariami”</i>	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
→ brak odnotowanych zdarzeń o znamionach poważnej awarii. → brak silnie rozbudowanej sieci szlaków komunikacyjnych, po których odbywa się intensywny transport materiałów niebezpiecznych, → posiadanie przez ZDR wymaganych dokumentów o zapobieganiu awariom, → jednostki OSP działające na terenie Gminy: Boleścice, Borszowice, Gniewięcin, Klimontów, Krzcięcice, Łowinia, Mstyczów, Piołunka, Przelaj, Sędziszów, Swaryszów, Słaboszowice, Tarnawa, Zielonki.	→ niskie parametry techniczne dróg gminnych, → obecność ZDR na terenie Gminy, → obecność szlaku komunikacyjnego, po którym odbywać się może transport substancji niebezpiecznych, → występowania na terenie Gminy w latach poprzednich zjawiska suszy, → występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych, → obecność składowisk odpadów na terenie Gminy, → wystąpienie pożaru składowiska odpadów.
SZANSE	ZAGROŻENIA
→ doposażenie i szkolenie służb ratowniczych, → opracowanie metod postępowania w razie wystąpienia zdarzeń kwalifikowanych jako katastrofy naturalne, → remonty i modernizacja szlaków komunikacyjnych wpływające na zmniejszenie zagrożenia zdarzeniami komunikacyjnymi, → wzrost świadomości mieszkańców co do bezpiecznego zachowania na drogach oraz postępowania w razie ekstremalnych zjawisk pogodowych, → edukacja mieszkańców w zakresie	→ powstanie poważnej awarii przemysłowej, → możliwość zanieczyszczenia środowiska poprzez wyciek substancji niebezpiecznych, w ciągu szlaków komunikacyjnych lub podczas zdarzeń drogowych, → anomalie pogodowe stwarzające zagrożenie katastrofą naturalną, → poważne pożary składowisk odpadów.

odpowiedzialnych działań zmniejszających zagrożenie suszą i niedoborem wody, → likwidacja składowisk odpadów, → zwiększenie naturalnej retencji zapobiegające powodziom i suszy.	

6. Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi

Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi. Rozpatrując obszary interwencji, wzięto pod uwagę zagadnienia horyzontalne. Poniższa tabela przedstawia, które obszary interwencji mają powiązanie z wybranymi zagadnieniami horyzontalnymi.

Tabela 33. Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi.

Obszary przyszłej interwencji	Powiązania z zagadnieniami (kwestiami) horyzontalnymi			
	adaptacja do zmian klimatu	nadzwyczajne zagrożenie środowiska	działania edukacyjne	monitoring środowiska
Ochrona klimatu i jakości powietrza	+	+	+	+
Zagrożenie hałasem	○	○	+	+
Pola elektromagnetyczne	—	○	+	+
Gospodarowanie wodami	+	○	+	+
Gospodarka wodno-ściekowa	+	+	+	—
Zasoby geologiczne	—	+	—	—
Gleby	+	+	+	+
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	+	○	+	—
Zasoby przyrodnicze	+	+	+	+
Zagrożenia poważnymi awariami	○	+	+	+

Symbol	Wyjaśnienie
+	wpływ bezpośredni - obszary przyszłej interwencji powiązane są w sposób bezpośredni z kwestiami horyzontalnymi
○	wpływ pośredni - obszary przyszłej interwencji powiązane są w sposób pośredni z kwestiami horyzontalnymi
—	wpływ bez związku - brak powiązania między obszarami interwencji, a kwestiami horyzontalnymi

7. Podsumowanie realizacji dotychczasowego Programu Ochrony Środowiska z prognozą na lata obowiązywania aktualnego POŚ

W tabeli poniżej zestawiono wskaźniki monitorowania efektów realizacji Programu Ochrony Środowiska (na podstawie danych GUS i Gminy).

Tabela 34. Zmiana wartości wskaźników monitorowania ujętych w POŚ.

Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość wskaźnika			Zmiana wartości wskaźnika
		2017	2018	2019	
Długość czynnej sieci wodociągowej (UG)	km	127,4	142,9	142,9	15,5
Połączenia wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (UG)	szt.	2727	2814	2892	165
Korzystający z sieci wodociągowej (UG)	os.	11 126	11 571	11 779	653
Zwodociągowanie (UG)	%	87	91,2	96,8	9,8
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (UG)	km	28	28	28,2	0,2
Przyłącza kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (UG)	szt.	465	478	496	31
Korzystający z sieci kanalizacyjnej (UG)	os.	6053	6057	6062	9
Skanalizowanie (UG)	%	b.d.	b.d.	9,4	?
Korzystający z oczyszczalni ścieków (GUS, ZUK)	os.	b.d.	7 762	11 097	3335
Ścieki oczyszczone w ciągu roku (GUS)	dam ³	150	157	b.d.	7
Zbiorniki bezodpływowe (GUS, UG)	szt.	1 821	1 879	1 926	105
Oczyszczalnie przydomowe (GUS, UG)	szt.	14	14	70	56
Woda dostarczana gospodarstwom (UG)	dam ³	219,3	237,1	249,1	29,8
Ilość pozostałych wyrobów azbestowych (UG)	Mg	6 155	6 012	5 906	249
Ilość odebranych odpadów zmieszanych (UG)	Mg	839,4	1 401,4	b.d.	565

Poziom recyklingu (UG)	%	30	57,3	b.d.	27,3
Lesistość (UG)	%	16,4	16,5	16,8	0,4
Pomniki przyrody ogółem (GDOŚ)	szt.	5	5	5	0

8. Cele, kierunki interwencji i zadania wraz z harmonogramem rzeczowo - finansowym

Program Ochrony Środowiska Województwa Świętokrzyskiego najbardziej palące problemy diagnozuje w zakresie jakości powietrza oraz gospodarki ściekami komunalnymi. Stwierdza ponadto konieczność ulepszenia gospodarki odpadami oraz ochrony środowiska przyrodniczego. Zaleca odtwarzanie i większą ochronę różnorodności biologicznej, a także edukację ekologiczną oraz zapewnienie spójności systemu ekologicznego. Zwraca uwagę na konieczność ochrony i monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych, szczególnie akcentując ograniczenie zużycia wody, ewidencję i kontrolę szamb oraz wyeliminowanie przedostawania się nieczystości do wód. Zaleca zwiększenie retencji, renaturyzację cieków wodnych oraz rozwój zielonej infrastruktury na terenach zurbanizowanych. Proponuje ponadto większą dbałość o jakość powietrza atmosferycznego, poprzez likwidację lub wymianę niskosprawnych źródeł spalania, rozwój sieci ciepłowniczej, budownictwo pasywne, ograniczenie wtórnej emisji oraz emisji z sektora transportowego i przemysłu. Z obszaru gospodarki odpadami zaleca natomiast zapewnienie sieci instalacji do zagospodarowania odpadów komunalnych, a także kontynuowanie działań w zakresie ograniczania negatywnego wpływu odpadów na środowisko (likwidacja dzikich wysypisk, budowa innowacyjnych instalacji do zagospodarowywania odpadów). Zwraca uwagę dodatkowo na konieczność ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi, ochronę gleb i zasobów geologicznych, inwestycje w OZE oraz zalesianie. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Jędrzejowskiego również zaleca renaturyzację ekosystemów, wymianę nieekologicznych nośników ciepła oraz inwestycje w OZE. Ponadto: zachowanie naturalnych zbiorników retencyjnych (bagien, torfowisk, nieuregulowanych cieków), likwidację barier ekologicznych wraz z zabezpieczeniem ciągłości lasów, ochronę źródłiskowych odcinków rzek, ograniczenie stosowania nawozów i środków ochrony roślin oraz ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów. Dodatkowo proponuje zapobieganie erozji gleb przez wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz ekologiczną produkcję żywności.

Tabela 35. Harmonogram realizacji zadań własnych wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Sędziszów do roku 2023.

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowy koszt	Źródło finansowania
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych	Poprawa efektywności energetycznej	Termomodernizacja Sędziszowskiego Centrum Kultury	Urząd Miejski	1 962 580,31	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
2.				Termomodernizacja bloków na Osiedlu Drewniane	Urząd Miejski	1 988 750	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
3.				Dotacje na wymianę nieefektywnych źródeł ciepła	Urząd Miejski, właściciele	b. d.	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
4.				Modernizacja oświetlenia ulicznego	Urząd Miejski	1 083 000	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
5.				Budowa ogrzewania gazowego (Boleścice)	Urząd Miejski	140 000	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
6.				Wdrażanie zapisów PGN	Urząd Miejski	Zadanie ciągłe	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
7.			Rozwój odnawialnych źródeł energii	Montaż instalacji solarnych i fotowoltaicznych na terenie Gminy	Urząd Miejski, właściciele	6 439 041,71	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
8.			Edukacja ekologiczna	Edukacja ekologiczna w zakresie ochrony powietrza	Urząd Miejski	5 000/rok	Budżet Gminy

9.	Zagrożenie hałasem	Zmniejszenie emisji hałasów i jego uciążliwości	Modernizacja układu komunikacyjnego	Modernizacja i poprawa stanu gminnej infrastruktury drogowej również przy współpracy z innymi zarządcami dróg	Urząd Miejski	3 550 000	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
10.	Gospodarowanie wodami	Poprawa jakości wód powierzchniowych oraz ochrona przed powodzią i niedoborem wody	Minimalizacja ryzyka powodziowego i ochrona przed niedoborem wody	Budowa zbiornika retencyjno-rekreacyjnego przy ul. Sportowej	Urząd Miejski, PGWWP	8 000 000	Budżet Gminy, PGWWP, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
11.				Renaturyzacja cieków na terenie Gminy	Urząd Miejski, PGWWP	Zadanie ciągłe	Budżet Gminy, PGWWP, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
12.	Gospodarka wodno-ściekowa	Zapewnienie dostępu do czystej wody oraz gospodarowanie ściekami ograniczające ich negatywny wpływ na środowisko	Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki	Rozbudowa sieci wodociągowej	Urząd Miejski, ZUK	133 615, 24	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
13.				Rozbudowa kanalizacji ściekowej	Urząd Miejski, ZUK	6 935 000	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
14.				Budowa oczyszczalni ścieków	Urząd Miejski, ZUK	19 200 000	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
15.	Gleby	Ochrona gleb przed zanieczyszczeniem, erozją i wyjąłowieniem	Rekultywacja terenów zdegradowanych	Rewitalizacja zdegradowanych terenów Sędziszowa	Urząd Miejski	7 197 500	Właściciel terenu, Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
16.				Rekultywacja terenu nieczynnego wysypiska w Borszowicach	Urząd Miejski	b.d.	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
17.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu	Ograniczenie ilości powstających odpadów i zmniejszenie ich	Zwiększenie poziomu recyklingu i ograniczenie ilości odpadów kierowanych	Likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów	Urząd Miejski	Zadanie ciągłe	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne

18.	odpadów	negatywnego oddziaływania na środowisko	na składowisko	Odbieranie i zagospodarowywanie odpadów komunalnych od mieszkańców	Urząd Miejski	4 224 000	Budżet Gminy
19.			Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne	Usuwanie i utylizacja wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy (PUA)	Urząd Miejski	Zależy od ilości wniosków	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
20.			Działalność systemowa, kontrolna i programowa	Sporządzanie rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi	Urząd Miejski	Zadanie ciągłe	Budżet Gminy
21.				Przeprowadzenie przetargów na odbieranie odpadów komunalnych od mieszkańców	Urząd Miejski	Zadanie ciągłe	Budżet Gminy
22.				Zawieranie umów z przedsiębiorcami w zakresie odbierania odpadów komunalnych od mieszkańców	Urząd Miejski	Zadanie ciągłe	Budżet Gminy
23.				Kontrola podmiotów odbierających odpady od mieszkańców oraz w zakresie przeciwdziałania powstawaniu dzikich wysypisk	Urząd Miejski	Zadanie ciągłe	Budżet Gminy
24.				Osiąganie ustawowych poziomów recyklingu oraz ograniczenia masy odpadów przeznaczonych do składowania	Urząd Miejski	Zadanie ciągłe	Budżet Gminy
25.				Edukacja ekologiczna	Edukacja mieszkańców w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów	Urząd Miejski	b.d.
26.	Zasoby przyrodnicze	Ochrona środowiska naturalnego oraz zachowanie jego różnorodności i równowagi biologicznej	Rozwój ekoturystyki	Wytyczanie szlaków rowerowych w ciągu dróg gminnych	Urząd Miejski	b.d.	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
27.			Budowa ścieżek dydaktyczno-ekologicznych	Urząd Miejski	b.d.	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne	
28.			Poprawa estetyki i rewaloryzacja miejscowości	Modernizacja terenu rekreacyjnego	Urząd Miejski	11 079,44	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne

29.				Projekt siłowni zewnętrznej	Urząd Miejski	5 000	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
30.				Utwardzanie placów w Mierzynie i Sędziszowie	Urząd Miejski	45 000	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
31.			Ochrona przyrody i innych obszarów naturalnych	Pielęgnacja i konserwacja pomników przyrody	Urząd Miejski	b.d.	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW
32.				Zwiększenie powierzchni lasów ochronnych oraz promocja zalesiania najsłabszych gruntów.	Urząd Miejski	b.d.	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW
33.				Odtworzenie i ochrona korytarzy ekologicznych	Urząd Miejski	b.d.	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
34.	Zagrożenie poważnymi awariami	Minimalizacja ryzyka powstania poważnej awarii oraz ograniczenie wpływu awarii oraz klęsk żywiołowych na ludność i środowisko	Ograniczenie wpływu poważnych awarii oraz klęsk żywiołowych na ludność i środowisko	Wsparcie OSP na doposażenie w specjalistyczne sprzęty ratowniczo-gaśnicze oraz przeciwpowodziowe	Urząd Miejski	347 000	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne

Tabela 36. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla gminy Sędziszów do roku 2023.

Lp.	Obszar interwencji	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji	Źródło finansowania
A	B	D	E	F	G	I
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Działalność kontrolna i programowa	Kontrola zakładów emitujących do powietrza benzo(a)piren oraz pył zawieszony	WIOŚ	zadanie ciągłe	WFOŚiGW, NFOŚiGW

Lp.	Obszar interwencji	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji	Źródło finansowania	
A	B	D	E	F	G	I	
2.			Prowadzenie kontroli przestrzegania prawa w zakresie emisji substancji do powietrza	GIOŚ	zadanie ciągłe	WFOŚiGW, NFOŚiGW	
3.	Zagrożenie hałasem	Działalność kontrolna i programowa	Kontrole źródeł hałasu oraz ograniczenie ich uciążliwości	Właściciel, WIOŚ	zadanie ciągłe	Właściciel, WFOŚiGW, NFOŚiGW	
4.			Ocena stanu akustycznego środowiska	GIOŚ	zadanie ciągłe	WFOŚiGW, NFOŚiGW	
5.	Pola elektromagnetyczne	Działalność kontrolna i programowa	Kontrola instalacji emitujących PEM	Właściciel, WIOŚ	zadanie ciągłe	Właściciel, WFOŚiGW, NFOŚiGW	
6.			Ocena i badanie poziomu PEM w środowisku, tworzenie rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów PEM w środowisku	GIOŚ	zadanie ciągłe	WFOŚiGW, NFOŚiGW	
7.	Gospodarowanie wodami	Osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych	Osiągnięcie celów wyznaczonych dla wód powierzchniowych, odbudowa zdegradowanych ekosystemów	PGWWP (Zarząd Zlewni i Nadzór Wodny)	Do 2023	WFOŚiGW, NFOŚiGW, PGWWP	
8.		Minimalizacja ryzyka powodziowego	Utrzymanie i rozwój infrastruktury przeciwpowodziowej	PGWWP (Zarząd Zlewni i Nadzór Wodny)	Zadanie ciągłe	WFOŚiGW, NFOŚiGW, PGWWP	
9.			Utrzymanie urządzeń wodnych i budowli hydrotechnicznych	Nadzór Wodny	Zadanie ciągłe	WFOŚiGW, NFOŚiGW, PGWWP	
10.		Ochrona przed niedoborami wody	Racjonalne gospodarowanie wodą pitną	Właściciel obiektu	zadanie ciągłe	NFOŚiGW, WFOŚiGW	
11.			Ochrona przed suszą	PGWWP (Zarząd Zlewni i Nadzór Wodny)	Zadanie ciągłe	WFOŚiGW, NFOŚiGW	
12.			Rozwój małej retencji	Mieszkańcy	Zadanie ciągłe	Mieszkańcy	
13.		Monitoring	Monitoring	Monitorowanie stanu wód powierzchniowych	PSHM, GIOŚ	Zadanie ciągłe	WFOŚiGW, NFOŚiGW, PGWWP
14.				Monitorowanie stanu wód podziemnych	PSH	zadanie ciągłe	WFOŚiGW, NFOŚiGW,

Lp.	Obszar interwencji	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji	Źródło finansowania
A	B	D	E	F	G	I
						PGWWP
15.	Gospodarka wodno-ściekowa	Działalność kontrolna	Regularny wywóz nieczystości płynnych	właściciel obiektu	zadanie ciągłe	Właściciel, WFOŚiGW, NFOŚiGW
16.			Kontrola postępowania w zakresie gromadzenia i oczyszczania ścieków przez przedsiębiorstwa	WIOŚ	zadanie ciągłe	WFOŚiGW, NFOŚiGW
17.	Gleby	Ochrona gleb przed zanieczyszczeniami	Upowszechnianie dobrych praktyk rolniczych	ARiMR, ŚODR, MRiRW	zadanie ciągłe	środki własne jednostki
18.		Rekultywacja gruntów	Rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych, przywracająca im funkcje przyrodnicze, rekreacyjne lub rolne	Władający powierzchnią ziemi	zadanie ciągłe	Właściciel, WFOŚiGW, NFOŚiGW
19.		Monitoring	Monitoring gleb	GIOŚ	zadanie ciągłe	WFOŚiGW, NFOŚiGW
20.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Działalność systemowa, kontrolna i programowa	Prowadzenie kontroli przestrzegania prawa w zakresie gospodarowania odpadami przez podmioty	WIOŚ	zadanie ciągłe	WFOŚiGW, NFOŚiGW
21.			Ograniczenie ilości powstających odpadów	Mieszkańcy	zadanie ciągłe	Mieszkańcy
22.	Zasoby przyrodnicze	Zrównoważona gospodarka leśna	Ochrona, pielęgnacja i utrzymanie terenów leśnych oraz zwiększenie powierzchni lasów naturalnych	Nadleśnictwo, Starostwo, właściciele	zadanie ciągłe	Lasy Państwowe, budżet powiatu, właściciele, WFOŚiGW, NFOŚiGW
23.		Ochrona przyrody	Monitoring stanu ochrony środowiska i gatunków, w tym ptaków na poziomie siedlisk i regionów	GIOŚ	zadanie ciągłe	WFOŚiGW, NFOŚiGW
24.	Zagrożenie poważnymi awariami	Ochrona przed poważnymi awariami i ich skutkami	Kontrola podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii	WIOŚ	zadanie ciągłe	WFOŚiGW, NFOŚiGW
25.			Badanie przyczyn powstawania oraz sposobów likwidacji skutków poważnych awarii dla środowiska	GIOŚ	zadanie ciągłe	WFOŚiGW, NFOŚiGW

9. System realizacji programu ochrony środowiska

9.1. Określenie wpływu planowanych zadań na środowisko

Zadania zaplanowane do realizacji mogą wpływać na środowisko. W przypadku realizacji inwestycji, które, zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko [19], kwalifikować się będą jako przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, według art. 59 Ustawy ooś, w powiązaniu z art. 63 tej Ustawy, będą one mogły wymagać przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. W ramach takiej oceny, zgodnie z art. 67 ww. ustawy sporządza się raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Zawiera on, m.in.: opis przedsięwzięcia, jego przewidywany wpływ na środowisko oraz działania mające na celu unikanie, zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko (art. 66).

Podczas prowadzenia robót ziemnych i prac oraz w trakcie realizacji przedsięwzięć zgodnie z art. 75 Ustawy poś należy uwzględnić ochronę środowiska na obszarze prowadzenia prac i podjąć działania mające na celu naprawienie potencjalnych szkód. W przypadku zaistnienia szkody w środowisku, zgodnie z art. 13 ust. 1 Ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie [11] warunki prowadzenia działań naprawczych inwestor ustala z organem ochrony środowiska, którym jest zgodnie z art. 7 ww. ustawy Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

W zakresie ochrony różnorodności biologicznej, roślin i zwierząt oraz obszarów podlegających ochronie na podstawie Ustawy o ochronie przyrody [10], w tym obszarów Natura 2000 wskazuje się na lokalizowanie inwestycji w miarę możliwości poza obszarami chronionymi. Zaleca się ponadto przeprowadzanie inwentaryzacji przyrodniczej dla budynków i obszarów przewidzianych do podjęcia na nich prac, np.: termomodernizacji budynków. Zgodnie z art. 51 i 52 Ustawy o ochronie przyrody w stosunku do gatunków chronionych działania mogące negatywnie na nie wpłynąć są objęte zakazami. Zgodnie z art. 56 ww. ustawy Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska może na wniosek zezwolić na odstępstwo od zakazów, ale jedynie w przypadku braku rozwiązań alternatywnych i jeśli działania nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie danej dziko występującej populacji.

W przypadku stwierdzenia na terenie inwestycji występowania gatunków chronionych, przy braku rozwiązań alternatywnych, należy je przenieść w inne miejsce z zapewnieniem takich samych warunków, jak w pierwotnej lokalizacji. W obiekcie zasiedlonym przez gatunki chronione ptaków lub nietoperze (co powinno być potwierdzone przez doświadczonego ornitologa i chiropterologa) prace należy prowadzić poza okresem lęgowym, a w przypadku nietoperzy poza okresem lęgu i odchowania. Po przeprowadzeniu prac należy w miarę możliwości zachować możliwość gniazdowania i schronienia obecnych w obiekcie gatunków zwierząt, m.in.: przez zachowanie otworów wlotowych. W przypadku braku takiej możliwości należy zapewnić zwierzętom schronienie zastępcze w miejscu bytowania (budki, boksy itp.).

Zabytki oraz krajobraz kulturowy podlegają ochronie na podstawie Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami [12]. W przypadku realizacji inwestycji przy obiektach zabytkowych lub w ich sąsiedztwie, na terenach ochrony zgodnie wskazuje się na potrzebę analizy wpływu inwestycji na obszary i obiekty cenne kulturowo. Ponadto konieczne będzie uzgodnienie z właściwym organem ochrony konserwatorskiej zakresu i re-

alizacji prac. Jednocześnie wskazuje się właściwy dobór technik konserwacyjnych przy prowadzeniu inwestycji (prac remontowo-budowlanych, adaptacyjnych, rewitalizacyjnych) przy zabytkach lub w ich sąsiedztwie.

Zaleca się ponadto właściwe zagospodarowanie gruntu, powstających ścieków i odpadów oraz korzystanie z najlepszych dostępnych technik minimalizujących negatywny wpływ etapu realizacji projektów na ludzi i środowisko (ograniczenie pylenia i emisji hałasu).

9.2. Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska

Realizacja wyznaczonych celów i kierunków interwencji wymaga ustalenia odpowiedniego systemu zarządzania Programem Ochrony Środowiska. Wyznaczenie prawidłowych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. W odniesieniu do analizowanego Programu główną jednostką, na której spoczywać będzie realizacja wyznaczonych zadań będzie Gmina Sędziszów.

Zarządzanie Programem wiąże się z:

- koordynacją przebiegu wdrażania i realizacji
- bieżącą oceną realizacji i aktualizacją celów i kierunków interwencji
- monitorowaniem skutków realizacji wyznaczonych zadań
- sprawozdawczością na temat wykonania Programu

Wymienione poniżej instrumenty zarządzania Programem ochrony środowiska pozwalają prowadzić działania z zakresu ochrony środowiska przyczyniając się do osiągnięcia celów nie tylko lokalnych, ale i szczebla wojewódzkiego oraz krajowego. Są to instrumenty umożliwiające wprowadzenie przepisów, egzekwowanie ich oraz pozyskiwanie funduszy na działania ograniczające wpływ degradacji środowiska związanej z działalnością człowieka.

9.2.1 Instrumenty prawne

Ustawy określają narzędzia prawne wykorzystywane dla realizacji zadań w dziedzinie ochrony środowiska, jak również nakładają na organy administracji samorządowej obowiązki w tym zakresie. Podstawowymi instrumentami prawnymi ochrony środowiska na szczeblu gminnym są:

- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego
- akty prawa miejscowego
- decyzje administracyjne o charakterze prewencyjnym, finansowym i restrykcyjnym.

Burmistrz może wystąpić do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o podjęcie odpowiednich działań będących w jego kompetencji przekazując dokumentację sprawy, jeżeli w wyniku kontroli stwierdził naruszenie przez podmiot korzystający ze środowiska przepisów ochrony środowiska lub występuje uzasadnione podejrzenie, że takie naruszenie mogło nastąpić.

Ponadto Burmistrz w drodze decyzji może nakazać osobie fizycznej, której działalność negatywnie oddziałuje na środowisko, wykonanie w określonym czasie czynności zmierzających do ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko. Jeżeli osoba fizyczna nie dostosowała się do w/w decyzji, może w drodze decyzji wstrzymać użytkowanie takiej instalacji lub urządzenia.

Jednocześnie Burmistrz uprawniony jest do występowania w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia przeciw przepisom o ochronie środowiska.

Rada Miejska może, w drodze uchwały, ustanawiać ograniczenia co do czasu funkcjonowania instalacji lub korzystania z urządzeń, z których emitowany hałas może negatywnie oddziaływać na środowisko (ograniczenie to nie dotyczy instalacji i urządzeń znajdujących się w miejscu kultu religijnego). Do kompetencji Rady Miejskiej należy także uchwalanie programów ochrony środowiska na terenie gminy oraz regulaminów utrzymania czystości i porządku w gminie.

9.2.2 Instrumenty finansowe

Realizacja wyznaczonych celów, kierunków interwencji i zadań szczegółowych nakreślonych w Programie wymaga w większości zabezpieczenia znacznych środków finansowych. Do instrumentów finansowych mogących być źródłem realizacji przedsięwzięć proekologicznych zalicza się:

- opłaty za korzystanie ze środowiska,
- opłaty produktowe i depozytowe,
- administracyjne kary pieniężne,
- opłaty administracyjne kredyty i dotacje z funduszy ochrony środowiska,
- budżet gminy, powiatu i województwa,
- kredyty bankowe,
- dotacje i pożyczki celowe,
- fundusze unijne,
- programy krajowe,
- programy regionalne,
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

9.2.3 Instrumenty społeczne

Istotnym i dobrze rozwijającym się instrumentem jest możliwość udziału społeczeństwa na etapie podejmowanie decyzji i opracowywania dokumentów środowiskowych. Gwarancja udziału społeczeństwa w ochronie środowiska zawarta została w art. 5 Ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [2]. W myśl Ustawy „każdy ma prawo do składania uwag i wniosków w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa”. Obowiązek zapewnienia możliwości udziału ludności w postępowaniu toczącym się odpowiednio przed wydaniem tych decyzji lub ich zmianą oraz przed przyjęciem tych dokumentów lub ich zmianą, w sytuacji, gdy udział społeczny jest możliwy, spoczywa na organach administracji właściwych do wydania decyzji lub opracowania projektów dokumentów.

Do pozostałych instrumentów społecznych pozwalających na sprawne zarządzanie Programem Ochrony Środowiska należą:

- **edukacja ekologiczna społeczeństwa** (materiały, konkursy, debaty, konferencje, szkolenia),
- **współpraca i budowanie partnerstwa** pomiędzy samorządem a społeczeństwem oraz pomiędzy powiatowymi i gminnymi służbami ochrony środowiska, instytucjami naukowymi, organizacjami społecznymi,

- *nacisk społeczny, czyli petycje, demonstracje, akcje zbierania podpisów.*

9.2.4 Instrumenty strukturalne i infrastrukturalne

Działania strukturalne polegają na formułowaniu i wdrażaniu polityki strategii środowiskowych. Polityka ochrony środowiska to zespół działań mających na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Do instrumentów strukturalnych na poziomie lokalnym należą więc wszystkie programy strategiczne i planistyczne np. Strategie Rozwoju, Plany Rozwoju Lokalnego, Plany Odnowy Miejscowości, Programy Gospodarki Niskoemisyjnej, Programy Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest, Programy Rewitalizacji, Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego wraz z programami sektorowymi.

Zadania planowane do realizacji w ramach poszczególnych celów i kierunków interwencji, zostały określone z uwzględnieniem obecnych zasobów infrastrukturalnych Gminy oraz realnych możliwości ich potencjalnej rozbudowy. W związku z tym można przyjąć, że z punktu widzenia zasobów infrastrukturalnych, realizacja planowanych zadań jest możliwa.

Reasumując, lokalny rozwój powinien następować bez degradacji zasobów przyrody i jej ekosystemów oraz uwzględniać warunki przyrodnicze i społeczne. Prawidłowy ekorozwój gminy wymaga zastąpienia filozofii maksymalnego zysku, filozofią wspólnego interesu. Dlatego tak ważne jest współdziałanie samorządu i mieszkańców (edukacja ekologiczna, udział społeczny, szkolenia, konfrontacje itp.). Program Ochrony Środowiska dla Gminy Sędziszów przedstawia cele i kierunki zmierzające do poprawy stanu środowiska w zgodzie z dalszym rozwojem społecznym i gospodarczym mieszkańców gminy.

9.3. Monitorowanie Programu Ochrony Środowiska

System wdrażania Programu Ochrony Środowiska powinien podlegać na regularnej ocenie poprzez odpowiednio zaplanowane działania monitorujące. Celem monitoringu jest zatem zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych o środowisku i zachodzących w nim zmian, w sposób zapewniający zwiększenie efektywności zaplanowanej polityki środowiskowej. Monitoring jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem.

Monitorowanie wdrażania postanowień Programu Ochrony Środowiska polegać będzie głównie na działaniach organizacyjno-kontrolnych, do których należą:

- 1) Ocena stopnia wykonania zadań (ocena efektywności wykonania zadań);
- 2) Ocena zidentyfikowanych problemów oraz podjętych działań w celu ich rozwiązania/minimalizacji;
- 3) ocena rozbieżności pomiędzy założonymi celami, kierunkami i zadaniami, a ich wykonaniem (ocena przyczynowo skutkowa).

W celu prawidłowego nadzoru nad realizacją opracowanego Programu wyznaczono wskaźniki monitorowania, które będą pomocne w przedstawianiu stopnia realizacji założonych zadań. Dla każdego z wyznaczonych wskaźników określono wartość bazową i docelową, które będą podstawą do opracowania Raportów oraz przysyłanych aktualizacji POŚ.

Poniżej w tabeli przedstawiono wskaźniki monitorowania celów Programu Ochrony Środowiska dla gminy Sędziszów. Wartość bazową stanowią najbardziej aktualne dane.

Tabela 37. Wskaźniki monitorowania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sędziszów.

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			
			Nazwa [źródło danych]	Wartość bazowa	Wartość docelowa do 2023	
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych	Liczba przekroczeń w Gminie (substancje których dotyczy przekroczenie) [GIOŚ]		2 (B(a)P, ozon)	0
2.			Poziom stężenia substancji w powietrzu w Gminie [GIOŚ]	B(a)P, ozon	klasa C, D2	A, D1
3.				Pozostałe substancje	klasa A	klasa A
4.				Liczba budynków poddanych termomodernizacji [UG]	Planowane 5	>5
5.				Ilość wymienionych pieców pozaklasowych	b.d.	>0
6.				Liczba gospodarstw ogrzewanych gazem	b.d.	>0
7.				Ilość istniejących i planowanych instalacji wykorzystujących OZE [UG]	984 + 50	>1 034
8.	Zagrożenie hałasem	Zmniejszenie emisji hałasu i jego uciążliwości	Długość dróg poddana modernizacji [UG]	b.d.	>0 km	
9.	Pola elektro-magnetyczne	Utrzymanie niskich poziomów pól elektromagnetycznych	Występowanie przekroczeń dopuszczalnego poziom PEM na terenach zabudowanych [GIOŚ]	nie	nie	
10.	Gospodarowanie wodami	Poprawa jakości wód powierzchniowych oraz ochrona przed powodzią i niedoborem wody	Stan/potencjał ekologiczny JCWP [WIOŚ]	zły	dobry	
11.			Liczba inwestycji przeciwpowodziowych i w zwiększenie retencji [UG]	1	>1	
12.			Długość cieków poddanych renaturyzacji	b.d.	>0 km	
13.	Gospodarka wodno - ściekowa	Zapewnienie dostępu do czystej wody oraz gospodarowanie ściekami ograniczające ich negatywny wpływ na środowisko	Zwodociągowanie [UG]	96,8%	100%	
14.			Długość sieci kanalizacyjnej [UG]	28,2 km	>28,2 km	
15.			Skanalizowanie [UG]	9,4%	>9,4%	
16.			Liczba przydomowych oczyszczalni [UG]	70	>70	

17.			Liczba zbiorników bezodpływowych [UG]	1926	<1926
18.	Gleby	Ochrona gleb przed zanieczyszczeniem, erozją i wyjąłowieniem	Powierzchnia terenów zrehabilitowanych	b.d.	>0 ha
19.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Ograniczenie ilości powstających odpadów i zmniejszenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko	Ilość pozostałych na terenie Gminy wyrobów zawierających azbest [UG]	5 819 868 kg	< 5 819 868 kg
20.			Udział odpadów komunalnych zbieranych selektywnie w masie wszystkich zebranych odpadów komunalnych [UG]	57,3%	>57,3%
21.			Ilość powstałych zmieszanych odpadów komunalnych [UG]	1 401,4 Mg	<1 401,4 Mg
22.			Powierzchnia „dzikich wysypisk” [GUS]	0 ha	0 ha
23.	Zasoby przyrodnicze	Ochrona środowiska naturalnego oraz zachowanie jego różnorodności i równowagi biologicznej	Udział terenów prawnie chronionych w powierzchni ogółem [GDOŚ]	40,2%	>40,2%
24.			Powierzchnia obszarów chronionych (bez Natura 2000) [GUS]	5 848 ha	>5 848 ha
25.			Liczba pomników przyrody [GDOŚ]	5	>5
26.			Wskaźnik lesistości [UG]	16,8%	>16,8%
27.			Długość ścieżek i szlaków rowerowych oraz turystycznych [UG]	1,2 km	>1,2 km
28.	Zagrożenie Poważnymi awariami	Przeciwdziałanie wystąpieniu awarii oraz ekstremalnych zagrożeń dla środowiska	Liczba zdarzeń o znamionach poważnej awarii na terenie gminy [UG]	0	0
29.			Występowanie zjawiska nielegalnego wypalania traw lub pożaru [UG]	Nie	Nie
30.			Planowana wielkość inwestycji w służby ratownicze [UG]	347 000 zł	>347 000 zł

9.4. Sprawozdawczość

Zgodnie z art. 18 Ustawy *poś* [1] z wykonania Programów Ochrony Środowiska organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy. Po przedstawieniu raportów odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu albo radzie gminy, raporty są przekazywane przez organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy odpowiednio do ministra właściwego do spraw środowiska, organu wykonawczego województwa i organu wykonawczego powiatu.

Podczas opracowywania raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska należy wykorzystać dane pochodzące z m.in.:

- sprawozdania z wykonania budżetu,
- wyniki badań prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska,
- informacje zawarte w raportach i publikacjach Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska,
- informacje i materiały Głównego Urzędu Statystycznego,
- informacje i materiały z pozostałych podmiotów, które zostały zaangażowane w realizację zadań własnych i monitorowanych Programu Ochrony Środowiska.

9.5. System instytucji zaangażowanych w realizację programu ochrony środowiska

Główną jednostką odpowiedzialną za realizację zadań wyznaczonych w Programie ochrony środowiska będzie Gmina Sędziszów. Na gminie spoczywać będzie prawidłowa koordynacja, zarządzanie i monitorowanie zapisów Programu Ochrony Środowiska. Z punktu widzenia Programu w realizacji poszczególnych zadań będą uczestniczyć:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu Programem (Gmina, Rada Gminy),
- podmioty realizujące zadania Programu (Gmina, Powiat, inne jednostki działające na danym terenie, realizujące swoje zadania),
- podmioty kontrolujące i monitorujące przebieg realizacji i efekty Programu (Starostwo Powiatowe, Urząd Marszałkowski, WIOŚ, RZGW, RDLP, podmioty gospodarcze, jednostki naukowo-badawcze itp.),
- podmioty kształtujące politykę Programu Ochrony Środowiska (lokalne media, jednostki oświaty, organizacje pozarządowe),
- społeczność gminy jako główny podmiot odbierający wyniki działań Programu.

9.6. Wykaz interesariuszy

Podczas tworzenia niniejszego dokumentu pozyskano dane od:

- Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie (GUS),
- Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Warszawie (PGWWP),
- Głównej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie (GDOŚ),
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach (RDOŚ),
- Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie (GIOŚ),
- Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Kielcach (WIOŚ),
- Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu (RDLP),
- Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie (IMGW),
- Instytutu Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach (IUNG),
- Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie (PIG-PIB),
- Państwowej Służby Hydrogeologicznej w Warszawie (PSH)
- Urzędu Gminy Sędziszów.

W ramach opracowanego dokumentu wyznaczono zadania własne oraz monitorowane, za których współrealizację odpowiedzialni będą:

- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska;

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska;
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych (RDLP);
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, w tym: Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie i Warszawie (RZGW), Zarząd Zlewni w Kielcach i Piotrkowie Trybunalskim oraz Nadzór Wodny w Jędrzejowie i Konięcpolu;
- Państwowa Służba Hydrologiczno-Meteorologiczna (PSHM);
- Państwowa Służba Hydrogeologiczna (PSH);
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR);
- Świętokrzyski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Modliborzycach (ŚODR);
- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW);
- Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach (IUNG);
- Nadleśnictwo Jędrzejów;
- Urząd Marszałkowski;
- Urząd Wojewódzki;
- Starostwo Powiatowe;
- Komenda Wojewódzka Straży Pożarnej (KWSP);
- Policja;
- Prywatni przedsiębiorcy;
- Mieszkańcy.

10. Spis tabel

Tabela 1. Struktura użytkowania terenu Gminy Sędziszów.....	21
Tabela 2. Rodzaje działalności gospodarczych na terenie Gminy Sędziszów w 2019 roku.....	22
Tabela 3. Klasyfikacja stref w ramach oceny jakości powietrza w strefie świętokrzyskiej za rok 2019.....	27
Tabela 4. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Ochrona klimatu i jakości powietrza”.....	29
Tabela 5. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez źródła hałasu z wyłączeniem hałasu powodowanego przez statki powietrzne i linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami mającymi zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki ochrony przed hałasem.....	30
Tabela 6. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zagrożenie hałasem”.....	32
Tabela 7. Wyniki pomiarów PEM w roku 2019.....	34
Tabela 8. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Pole elektromagnetyczne”.....	34
Tabela 9. Ogólna charakterystyka JCWPd nr 100 i 84.....	35
Tabela 10. Ocena stanu JCWPd na obszarze Gminy Sędziszów.....	36
Tabela 11. Punkty monitoringu wód podziemnych na terenie oraz w pobliżu Gminy Sędziszów.....	37
Tabela 12. Charakterystyka studni wodociągowych Gminy Sędziszów.....	37
Tabela 13. Charakterystyka GZWP Niecka Miechowska, część SE oraz NW.....	39
Tabela 14. Charakterystyka JCWP na obszarze Gminy Sędziszów.....	40
Tabela 15. Ocena stanu monitorowanych JCWP na obszarze Gminy Sędziszów.....	41
Tabela 16. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarowanie wodami”.....	42
Tabela 17. Charakterystyka studni wodociągowych na terenie Gminy Sędziszów.....	43
Tabela 18. Zaopatrzenie w wodę na terenie Gminy Sędziszów w latach 2016-2019.....	43
Tabela 19. Gospodarowanie ściekami na terenie Gminy Sędziszów w latach 2016 - 2019.....	44
Tabela 20. Podmioty posiadające zezwolenie na odbiór nieczystości ciekłych z terenu Gminy Sędziszów.....	44
Tabela 21. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka wodno - ściekowa”.....	45
Tabela 22. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby geologiczne”.....	46
Tabela 23. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gleby”.....	48
Tabela 24. Instalacje mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub części do odzysku położone w województwie świętokrzyskim.....	49
Tabela 25. Instalacje do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych położone w województwie świętokrzyskim.....	50
Tabela 26. Instalacje planowane do rozbudowy/modernizacji w województwie świętokrzyskim.....	51
Tabela 27. Instalacje komunalne położone najbliżej Gminy Sędziszów.....	52
Tabela 28. Informacja o odebranych odpadach komunalnych z terenu Gminy Sędziszów w latach 2017 - 2018.....	53
Tabela 29. Informacja o odpadach komunalnych odebranych w PSZOK na terenie Gminy Sędziszów w latach 2017 i 2018.....	54

Tabela 30. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów”.....	55
Tabela 31. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby przyrodnicze”.....	58
Tabela 32. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zagrożenia poważnymi awariami”.....	61
Tabela 33. Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi.....	62
Tabela 34. Zmiana wartości wskaźników monitorowania ujętych w POŚ.....	63
Tabela 35. Harmonogram realizacji zadań własnych wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Sędziszów do roku 2023.....	65
Tabela 36. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla gminy Sędziszów do roku 2023.....	68
Tabela 37. Wskaźniki monitorowania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sędziszów.....	75

11. Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie Gminy Sędziszów na tle powiatu i województwa.	17
Rysunek 2. Położenie Gminy Sędziszów na tle sąsiednich gmin.....	18
Rysunek 3. Położenie Gminy Sędziszów pod względem regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski.....	19
Rysunek 4. Struktura płci w Gminie Sędziszów w latach 2016 - 2019.....	20
Rysunek 5. Położenie Gminy Sędziszów względem dzielnic rolno-klimatycznych.	24
Rysunek 6. Podział województwa świętokrzyskiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza.	26
Rysunek 7. Zasięg występowania JCWPd względem Gminy Sędziszów.....	36
Rysunek 8. Zasięg występowania GZWP względem Gminy Sędziszów.....	38
Rysunek 9. Zasięg występowania JCWP względem Gminy Sędziszów.....	40
Rysunek 10. Formy ochrony przyrody w Gminie Sędziszów.....	58

12. Akty prawne

- [1] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. 2020, poz. 1219 ze zmianami),
- [2] Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2020 poz. 283),
- [3] Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2014 poz. 1101),
- [4] Ustawa z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2019 poz. 1295 ze zmianami),
- [5] Ustawa z dnia 20 lipca 1991r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. 2019, poz. 1355 ze zmianami),
- [6] Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. 2020 poz. 310),
- [7] Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. 2019 poz. 1437),
- [8] Ustawa z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2019 poz. 2010 ze zmianami),
- [9] Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2019 poz. 701 ze zmianami),
- [10] Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020, poz. 55 ze zmianami),
- [11] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012, poz. 1031 ze zmianami),
- [12] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 poz. 112),
- [13] Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019 poz. 2448),
- [14] Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2017 poz. 2294),
- [15] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. 2016 poz. 2167),
- [16] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz. U. 2017, poz. 2412).

13. Bibliografia

- 1) Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, Ministerstwo Środowiska, 2015 oraz 2020,
- 2) Długookresowa strategia rozwoju kraju „Polska 2030”. Trzecia fala nowoczesności, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, 2013,
- 3) Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2017,
- 4) Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”, Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Środowiska, 2014,
- 5) Polityka energetyczna Polski do 2030 roku, Ministerstwo Gospodarki, 2009,
- 6) Polityka ekologiczna Państwa, Ministerstwo Środowiska, 2019,
- 7) Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”, Ministerstwo Gospodarki, 2013,
- 8) Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku, Ministerstwo Infrastruktury, 2019,
- 9) Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 2019,
- 10) Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, 2019,
- 11) Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, Ministerstwo Środowiska, 2012,
- 12) Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025,
- 13) Program ochrony środowiska dla powiatu jędrzejowskiego na lata 2009-2016,
- 14) Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ (projekt), Kielce 2020,
- 15) Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego, Kielce, wrzesień 2014,
- 16) Strategia rozwoju turystyki w województwie świętokrzyskim na lata 2014-2020, Kielce 2014,
- 17) Strategia badań i innowacyjności, od absorpcji do rezultatów - jak pobudzić potencjał województwa świętokrzyskiego 2014-2020+, Kielce 2014,
- 18) Raport o stanie województwa świętokrzyskiego w 2019 roku, Kielce 2020,
- 19) Wykaz nazw miejscowości na terenie gminy Sędziszów,
- 20) Regiony klimatyczne Polski w świetle częstości występowania różnych typów pogody, A. Woś 1993,
- 21) Warunki naturalne rolnictwa,
- 22) Biuletyn monitoringu klimatu Polski rok 2019, IMGW,
- 23) Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków- stan na 30 czerwca 2020 r., woj. świętokrzyskie,
- 24) Program opieki nad zabytkami w gminie Sędziszów na lata 2011-2015,
- 25) Ogólne kierunki działania Inspekcji Ochrony Środowiska w latach 2016-2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, 2015,

- 26) Program Państwowego Monitoringu Środowiska województwa świętokrzyskiego na lata 2016-2020, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach,
- 27) Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim za rok 2019, GIOŚ, Kielce 2020,
- 28) Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim za rok 2019, GIOŚ, Katowice 2020,
- 29) Roczna ocena jakości powietrza w województwie małopolskim za rok 2018, GIOŚ, Kraków, kwiecień 2019,
- 30) Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Sędziszów, Sędziszów 2016,
- 31) Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych, Kielce 2020,
- 32) Health effects and wind turbines: A review of the literature, L. D. Knopper & C. A. Ollson 2011,
- 33) Ocena stanu klimatu akustycznego województwa świętokrzyskiego na podstawie map akustycznych, Kielce, lipiec 2018,
- 34) Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych w pobliżu dróg krajowych z terenu województwa świętokrzyskiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne, część I - drogi krajowe, Kielce 2014,
- 35) Rozwój sieci TEN-T w Polsce, Massel A. 2016,
- 36) Wyniki pomiarów monitoringowych pól elektromagnetycznych za rok 2019,
- 37) Karta informacyjna JCWPd 100,
- 38) Karta informacyjna JCWPd 84,
- 39) Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna zweryfikowanych JCWPd, PIG-PIB 2009,
- 40) Raport o stanie jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach - stan na rok 2016,
- 41) Klasy jakości wód podziemnych w punktach monitoringu diagnostycznego wg danych z 2019 roku,
- 42) Informator PSH: Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce, PIG-PIB 2017,
- 43) Jednostki geologiczne Polski, W. Pożaryski 1963,
- 44) Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2016,
- 45) Wyniki klasyfikacji i oceny stanu wód powierzchniowych w województwie świętokrzyskim w roku 2015 i 2017,
- 46) Ocena stanu sanitarnego powiatu jędrzejowskiego rok 2019,
- 47) Aktualizacja krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych - AKPOŚK 2017,
- 48) Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju, KZGW, Warszawa, sierpień 2016 r.,
- 49) Wykaz podmiotów, które posiadają zezwolenie Burmistrza Sędziszowa w zakresie odbioru nieczystości ciekłych z terenu Gminy Sędziszów, dane na dzień 14.07.2020 r.,
- 50) Neotectonics of Poland: An overview of active faulting, W. Zuchiewicz *et al.* 2016,
- 51) Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2019 r., PIG-PIB, Warszawa 2020,
- 52) Strategia Rozwoju Gminy Sędziszów 2013-2020,
- 53) Raport z III etapu realizacji zamówienia "Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2015-2017, IUNG, Puławy, kwiecień 2017,

- 54) Zarządzenie nr 123/19 Marszałka Województwa Świętokrzyskiego z dnia 6 września 2019 r. w sprawie prowadzenia w Biuletynie Informacji Publicznej Województwa Świętokrzyskiego listy instalacji komunalnych wraz z załącznikami: Lista funkcjonujących instalacji spełniających wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje pozwalające na przetwarzanie odpadów, Lista instalacji komunalnych planowanych do budowy, rozbudowy lub modernizacji,
- 55) Funkcjonujące na terenie województwa śląskiego instalacje komunalne do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych,
- 56) Lista funkcjonujących na terenie województwa małopolskiego instalacji komunalnych,
- 57) Zarządzenie NR BM.120.70.2020 Burmistrza Sędziszowa z dnia 25 maja 2020 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) na terenie gminy Sędziszów,
- 58) Analiza roczna stanu gospodarki odpadami komunalnymi w gminie Sędziszów za 2017 rok,
- 59) Analiza roczna stanu gospodarki odpadami komunalnymi w gminie Sędziszów za 2018 rok,
- 60) Program usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Sędziszów na lata 2008-2032, wrzesień 2008,
- 61) Krajowy plan gospodarki odpadami 2022, Warszawa, 2016,
- 62) Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, 2014,
- 63) Raport o stanie lasów w Polsce 2018,
- 64) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sędziszów, Kraków 2007,
- 65) Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz plan działań na lata 2014-2020, Ministerstwo Środowiska, 2014,
- 66) Informacje na temat środków bezpieczeństwa i sposobu postępowania w przypadku wystąpienia awarii przemysłowej Terminal LPG w Sędziszowie, kwiecień 2019,
- 67) Zawiadomienie z dnia 14 sierpnia 2020 roku Świętokrzyskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w Kielcach o sporządzeniu zewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego dla Terminalu Gazu LPG GASPOL S.A. w Sędziszowie, gm. Sędziszów, pow. jędrzejowski,
- 68) Gmina Sędziszów Lokalny Program Rewitalizacji, Sędziszów, kwiecień 2017,
- 69) Program ochrony środowiska gminy Sędziszów, Sędziszów 2012.

Wykorzystane portale mapowe:

Portal mapowy Narodowego Instytutu Dziedzictwa mapy.zabytek.gov.pl/nid/

Geoportal Infrastruktury Informacji Przestrzennej geoportal.gov.pl

Portal Geologia PIG-PIB, w tym dane CBDH geologia.pgi.gov.pl

System Przetwarzania Danych Państwowej Służby Hydrogeologicznej PIG-PIB spd.pgi.gov.pl

Hydroportal Informatycznego Systemu Osłony Kraju mapy.isok.gov.pl

Geoserwis Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska geoserwis.gdos.gov.pl

System Monitoringu Suszy Rolniczej IUNG Mapa podatności na suszę susza.iung.pulawy.pl

Bank Danych o Lasach bdl.lasy.gov.pl

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.), organ wykonawczy gminy, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządza gminny program ochrony środowiska. W związku z powyższym opracowany został „Program ochrony środowiska dla Gminy Sędziszów do roku 2023”.

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia programu jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych.

Program ochrony środowiska określa cele i priorytety ekologiczne, w tym cele długoterminowe, rodzaje i harmonogram działań proekologicznych, mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe niezbędne do osiągnięcia celów. Program określa zadania własne samorządu oraz zadania monitorowane przez samorząd, a także zawiera diagnozę problemów ochrony środowiska na terenie gminy.

Projekt „Programu Ochrony Środowiska Gminy Sędziszów do roku 2023” wraz z opracowaną Prognozą oddziaływania na środowisko zostały pozytywnie zaopiniowane przez Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Kielcach pismem znak: NZ.9022.5.27.2020 z dnia 18.05.2020 r., oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach pismem znak: WOO-III.410.6.2010.DZ z dnia 05.01.2021 r.

W ramach udziału społeczeństwa, projekt „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sędziszów do roku 2023” wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko na podst. art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. 2021 r. poz. 247) został poddany konsultacjom społecznym Obwieszczeniem Burmistrza Sędziszowa Nr 4/2020 w dniach od 12 października 2020 r. do 02 listopada 2020 r. Do wyłożonych opracowań nie wpłynęły żadne uwagi i wnioski.

Projekt „Programu Ochrony Środowiska Gminy Sędziszów do roku 2023” zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt 3) ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.) został pozytywnie zaopiniowany Uchwałą Nr 105/338/2020 z dnia 22 grudnia 2020 r. przez Zarząd Powiatu Jędrzejowskiego.

W świetle powyższego, podjęcie przedmiotowej uchwały jest zasadne.